

Reggeli Újság

Noviszád, 1939 augusztus 22, kedd

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSŐ

20. évfolyam 231. szám

A pápa békekövetet küldött Varsóba és Berlinbe

A Szentatya közvetlen tárgyalásokat kíván a két állam között — Páris és London együttes nyilatkozatban ismeretfi álláspontját a danzigi kérdésben

Rómából jelentj az Avala: Attolico berlini olasz nagykövet Rómába érkezett, ahol nyomban felkereste Ciano gróf külügyminisztert.

Berlinből jelentj az Avala: Az angol lapok azt a hírt közölték, hogy Hitler kancellár Obersaizbergben fogadta Attolico nagykövetet, aki állítólag átnyújtotta a Duce negatív válaszát a salzburgi tárgyalásokkal kapcsolatban. Német hivatalos helyen közlik, hogy ez a hír minden alapot nélkülöz.

A NAGYKÖVETEK CIANONÁL

Római diplomáciai körökben általában az a vélemény, hogy Ciano külügyminiszter rövidesen fogadja az angol, lengyel és a japán nagykövetet. A napokban felkeresi az olasz külügyminisztert Francois-Poncet francia nagykövet is. (A. A.)

A MAGYAR—LENGYEL BARÁTSÁG

Budapestről jelentj az Avala: A magyar lapok rámutatnak a Ma-

gyarország és Lengyelország közötti hagyományos barátságra, de hozzátézik, hogy a jövőben a két nemzet külpolitikáját összhangba kell hozni a tengely külpolitikájával. A Nemzetör azt írja, hogy a két ország barátsága az utóbbi években megerősödött és még az a mértékét is meghaladja, amelyet Báthory István idejében elért. Lengyelország függetlensége és szabadsága mindig összhangban volt Magyarország szabadságával és függetlenségével.

ROOSEVELT UJABB ÜZENETE

Washingtonból jelentj az Avala: Roosevelt elnök, aki jelenleg a kanadai vizeken egy cirkáló fedélzetén tartózkodik, utasítást adott a cirkáló parancsnokának, hogy rövidebb uton térjen vissza Washingtonba. Valószínűnek tartják, hogy elhatározása az európai helyzettel függ össze. A New York Herald Tribune, a Daily Mirror és más amerikai lapok értesülése szerint Roosevelt elnök újabb üzenetet kíván intézni Európához.

A pápa üzenete

Párisból jelentik: A francia sajtó nagy figyelmet szentel azoknak a híreknek, amelyek a pápa békitő és közvetítő erőfeszítéseiről számolnak be. A Matin jelentése szerint a Szentatya magasrangú főpapot küldött Varsóba, ennek a személyiségnek a nevét azonban nem hozták nyilvánosságra. A pápa megbízottja üzenetet vitt a varsói nunciának, azzal az utasítással, hogy ezt az üzenetet továbbítsa a lengyel kormányhoz és a danzigi népszövetségi főbiztoshoz. Ezzel egyidőben a berlini nuncius is utasításokat kapott a pápától.

A Journal római tudósítója szintén úgy tudja, hogy a Szentatya egy főpapot küldött Varsóba titkos megbízatással. A pápának a lap szerint az az óhaja, hogy Lengyelország és Németország között közvetlen tárgyalások induljanak meg.

MESE A »TITOKZATOS EMBERRŐL«

Az olasz lapok londoni és párisi tudósítói hasábos cikkekben számolnak be a két nyugati állam sajtójának találgatásairól. Csáky gróf római látogatásával kapcsolatban. A Lavoro Fascista ezeket írja: Egyes angol lapok, hogy olaszok képzeletét foglalkoztassák, Csáky gróftól »Közép-Európa titokzatos emberének« neveztek el. A tudósító megjegyzi, hogy érthetetlen az angol lapoknak ez az állásfoglalása a baráti magyar nemzet külügyminiszterének a Duceval és Ciano gróffal folytatott megbeszélései miatt. Egyes lapok odáig mennek — folytatja a Lavoro Fascista —, hogy a magyar nemzetet sértegetni kezdik s »szegény,

kis védtelen államnak« tüntetik fel, amelyet az a veszedelem fenyeget, hogy katonai szövetséget kell kötnie Rómával és Berlinnel. Az olasz lap az egész sajtóhadjáratot a demokráciák afelett érzett bosszúságának tulajdonítja, hogy garancia-rendszerüket nem tudták Magyarországra is kiterjeszteni.

A NÉMET SAJTÓ VISSZAUTASITJA AZ ÁLHIREKET

Berlinből jelentik: A német lapok közlik a német távirati irodának a Csáky gróf németországi látogatásával kapcsolatos külföldi hírekre kiadott cáfolatát. A Lokal-anzeiger szerint a látogatással kapcsolatos rágalomhadjárat bizalmatlanságot akart kelteni a birodalom egész délkelet-európai politikájával szemben. A lap örültség-

nek nevezi, hogy éppen a magyarságnál próbálkoznak ilyen kísérletekkel.

A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz így ír: A nyugati hatalmak azon vannak, hogy saját népeikben más országok ellen irányuló német követelésekről és fenyegetésekről szóló híreket áldozatkészséget ébresszenek. Francia részről legutóbb azt a hírt terjesztették, hogy Németország erőszakot tervez Magyarország ellen vagy Románia felé ugródeszkának kívánja felhasználni, mert a német terjeszkedés igazi célpontja: Románia természeti gazdagsága. Világos — írja a lap —, hogy ezzel a félremagyarázással a német birodalommal barátj jó viszonyban élő nemzeteket akarják felbujtani Németország ellen.

ANGOL—FRANCIA NYILATKOZAT

Párisból jelentik: Francia diplomáciai körökben megállapítják, hogy a nemzetközi helyzet változatlanul súlyos. Valószínűnek tartják, hogy az angol kormány a közel jövőben a francia kormányjal egyetértésben hivatalos nyilatkozatban ismerteti a danzigi kérdés ügyében elfoglalt álláspontját. A Jour londoni jelentése szerint célszerű lenne, ha az angol kormány az angol—lengyel szövetségi szerződés megkötése alkalmából tenné közzé ezt a nyilatkozatot. Mivel a francia szakértők szerint a francia—lengyel szövetséget is módosításoknak kell alávetni és összhangba kell hozni az angol—lengyel szövetséggel, célszerű lenne, ha Páris és London egyidejű és azonos nyilatkozatban körvonaloznák a lengyel—német ellentétekben elfoglalt álláspontját.

A Jour szerint a francia—angol katonai együttműködésre vonatkozó tervek már teljesen elkészültek és Lengyelország ellen irányuló támadás esetén ezek a tervek azonnal gyakorlati alkalmazást nyerhetnek. A jelenlegi helyzetet éppen ez a körülmény különbözteti meg a múltévi szeptemberi válságtól, — írja a lap.

PÁRISI KATONAI INTÉZKEDÉSEKET TESZ

Párisból jelentik: A francia sajtó és a politikai körök véleménye szerint a nemzetközi válság a legközelebbi napokban éri el tetőfokát. Híre jár, hogy a francia kormány a legközelebbi napokban bi-

zonyos biztonsági intézkedéseket akar végrehajtani, amelyek egyelőre kizáróan katonai természetűek lesznek. Az általános érdeklődés a keddi angol minisztertanács felé fordul, amelynek francia források szerint a legfontosabb pontja az angol—lengyel szövetségi megállapodásnak írásos angol—lengyel katonai szövetségi szerződéssé való átalakítása lesz.

Londonból jelentik: A Times azt írja, hogy ha a mostani válság következtében háború tör ki, ez amiatt történik, mert Németország szomszédai nem hajlandók belenyugodni abba a német követelésbe, hogy mindig csak a német igényeket vegyék tekintetbe. Ha Danzigra nézve helyi megállapodás jönne létre, akkor is kifejezett garanciákat kell kérni a megállapodás betartására. A német közvélemény most már a birodalom régi keleti határainak helyreállítását követeli. A Daily Mail szerint az angol kormány a legközelebbi napokban kiáltványt intéz a világhoz, amelyben újból félreérthetetlenül leszögezi álláspontját.

MAGYARORSZAGNAK NINCS SZÜKSÉGE TÁMOGATÁSRA

Római jelentés szerint Magyarország sohasem volt olyan jó viszonyban a tengellyel, mint most. Mussolini lapja Csáky római látogatásával kapcsolatban azt írja, hogy a magyar külügyminiszternek nem azért kellett Rómába jönnie, hogy Mussolini közbenjárását kérje Hitlennél, mert Csáky egyformán grata persona Berlinben és Rómában. Magyarországnak nincs szüksége arra, hogy bármiféle nemzetközi politikai tevékenységben különféle támogatásokat kérjen Berlinben vagy Rómában.

A Corriere della Sera visszautasítja az angol és francia lapok valótlán híreit és rámutat arra, hogy Magyarország jelenleg oly barátságos viszonyban él a tengely két államával, mint a múltban még soha. Olaszország és Németország valósággal csodálattal szemléli Magyarországot gyors felemelkedését, ami azoknak a férfiaknak köszönhető, akik jelenleg is a magyar nemzet élén állnak. A három ország érdekei teljesen megegyeznek, tehát valótlán az az állítás, mintha Csáky utja bizonyos egyeztető tárgyalásokkal lett volna kapcsolatban.

Nem vonultak be német csapatok Pozsonyba

A szlovák sajtóiroda cáfolja a külföldi híreket

Pozsonyból jelenti az Avala: A szlovák sajtóiroda élesen szembe száll azzal a külföldi propagandával, amely különösen az utóbbi napokban valótlan híreket terjesztett Szlovákiáról. Többek között azt a hírt terjesztették, hogy Pozsonyba német csapatok vonultak be, megbuktatták a szlovák kormányt és kihirdették a német katonai diktatúrát. Ezek a rosszindulatú és ellenséges kitalálások bizalmatlanságot akarnak kelteni a két nép között, amelyeket a legszorosabb baráti együttműködés fűz össze.

A külföldi sajtóban olyan hírek is napvilágot láttak — mondja a szlovák sajtóiroda közleménye —, hogy Szlovákián keresztül nagy német csapatszállítások történtek. Ezeket a csapatszállításokat az említett hírek szerzőin kívül senki sem látta. Hogy ezekből a hírekből semmi sem igaz, azt éppen azoknak az államoknak szlovákiai hivatalos diplomáciai képviselői igazolhatják legjobban, amely államokból ezeket a híreket leginkább terjesztik.

Magyar vasutasok látogatása Krakkóban

Krakkóból jelenti: A Krakkóban tartózkodó magyar vasutasdalárda vasárnap kegyelettel adózott Pilsudszky tábornagy emlékének és a Wawel-kastélyban koszorút helyezett a tábornagy sírjára. A dalárda tagjai megkoszorúzták Báthory István sírját is. A magyar vendégek vasárnap este elhagyták Krakkót és visszatartak Budapestre.

Gyermeke sirján mérgezte magát egy noviszádi asszony

Öngyilkossági kísérlet a katolikus temetőben

Tegnap, hétfőn délelőtt 11 óra tájban megdőbentető öngyilkossági kísérlet történt Noviszádon.

Krémer Julianna 39 éves noviszádi asszony kiment a katolikus temetőbe, ahol elhalt gyermeke nyugszik. A sírt rendbehozta, azután az egyik közeli sírról cserépvázt vett, abba vizet öntött és beletette a magával hozott zsirszódát.

Ahogy feloldódott, a folyadékot megitta.

Egy közelben levő asszony látta az esetet, odaszaladt és az öngyilkossági kísérletet meg akarta akadályozni, de Krémerné ekkorra már megitta a maró folyadékot.

Azonnal értesítették a mentőket, akik Krémernét első segélyben részesítették és beszállították a kórházba.

Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

Valószínű, hogy az asszony összeveszett a férjével és emiatt akart meghalni. Krémer Julianna a Nemcska ucca 27. számú házban lakik.

Aláírták a német-szovjet kereskedelmi egyezményt

A szovjet 200 millióért vásárol áruf Németországban, amelynek 180 millió értékű áruf szállít

A német birodalom és Szovjetország között — mint ismeretes — hosszú ideje tárgyalások folytak a kölcsönös áruforgalom kiszélesítése tárgyában. A tárgyalások szombaton eredménnyel zárultak. A két ország kereskedelmi és hitelegyezményt kötött, amelyet német részről Schnur dr. követségi tanácsos, a német külügyi hivatal előadója, szovjet részről pedig Vavarin, a szovjet berlini kereskedelmi képviselőjének helyettes vezetője irt alá.

Az egyezmény értelmében Németország 200 millió birodalmi márka értékű áruhitelt nyújt a szovjetnek német áruk beszerzésére. Az egyezmény kimondja továbbá, hogy Szovjetország a legközelebbi két év alatt 180 millió márka értékű áruf szállít Németországnak.

Mint az Avala Berlinből jelenti, a német távirati iroda az egyezmény megkötésével kapcsolatban a következőket közli:

Berlini politikai és gazdasági köröknek az a meggyőződése, hogy a most megkötött német-szovjet szerződés erősen fellendíti a két hatalom kereskedelmi kapcsolatait. Ez a meggyőződés azon a tényen alapul — hangoztatják jól értesült berlini körökben —, hogy Németország és Szovjetország egymást gazdaságilag kiegészíti, az egyik mint ipari állam, a másik pedig mint kimeríthetetlen nyersanyagkészlettel rendelkező ország. Németország fellevelekedése Szovjetország kivitelre kerülő termékeit illetően határtalanul tekinthető. Jól értesült berlini körökben különösen utalnak arra, hogy az egyezmény ismét bizonyítja Németország következetes kereskedelmi politikájának, amely arra törekszik, hogy szoros gazdasági együttműködést folytasson minden olyan állammal, amely erre

hajlandónak mutatkozik.

MOSZKVA ELÉGEDETT

Moszkvában meglelégedéssel fogadták a szerződés megkötésének híreit. A lapok feltűnő helyen közlik a gazdasági tárgyalások eredményéről kiadott hivatalos közleményeket. A Pravda és az Izvesztija vezércikket szentel a szerződésnek. A két lap egyöntetűen hangoztatja, hogy a szerződés mindkét ország számára kedvező és a két ország kereskedelmi kapcsolata fordulóponthoz érkezett. Az Izvesztija részletesen foglalkozik a német-orosz kereskedelmi kapcsolatok fejlődésével.

A dán sajtóban is nagy figyelmet keltett a német-szovjet kereskedelmi szerződés megkötése. A Berlingske Tidende megállapítja, hogy mielőtt Anglia hosszas tárgyalást folytat a szovjettel politikai megegyezésről, a németek voltak azok, akik pozitív eredményt értek el, még pedig jóval előbb, mint ahogy Angliának az eredményre kilátása lehetne.

Árviz fenyegeti Északkinát

A tiencsini idegennegyed viz alatt — Japán jegyzékben követeli Angliától a gazdasági kérdések tárgyalását

Tokióból jelenti a Reuter-iroda: A kantoni japán katonai hatóságok képviselője kijelentette, hogy Japán a szárazföldön megkezdte Honkong ostromzárát, mert a kínai kormány részére Honkongon keresztül érkeznek a fegyverszállítmányok.

A japán megbízott ezután elnézést kért azokért a kellemetlenségekért, amelyeket az ostromzár Honkong lakossága számára jelent. Japán azonban kénytelen az ostromzárát keresztülvinni és mindaddig fenntartani, amíg Anglia Csankaiseket támogatja. A közvélemény végül rámutat arra, hogy Honkong és Wongkang, illetve Szamsui között új autót épült, amelyen fegyvereket és más árukat szállítanak Kinába.

ÁRVIZVESZEDELEM TIENC SINBEN

Tiencsini jelentés szerint a tiencsini angol negyed árvizveszedelem fenyegeti. A negyed fennállása óta a Paiho folyó vize először lépte át az angol városrészt töltéseit. A folyó közelében levő üzleti negyed téglá- és homokszáktorlásokkal igyekeznek megvédeni a veszedelem ellen, az ár azonban a csatornákon

keresztül hömpölyög tovább és már számos utcát elöntött. Mukden és Peking között az árviz következtében részben megszakadt a vasúti összeköttetés. Valószínűnek tartják, hogy az áradás következtében Tiencsinben kihirdetik az ostromállapotot.

Vasárnap délután az angol negyed területén megszűnt a víz- és áramszolgáltatás.

A Havas-iroda újabb jelentése szerint valamennyi engedményes negyed víz alá kerül, ha az áradás az eddigi mértékben tovább tart. Az ár teljesen elszigetelte a nemzetközi negyedet. Az elmúlt napok folyamán Északkinában óriási esőzések voltak. A szakértők nézete szerint az árviz két-három hónapig tart. A folyókban ezrével usznak a földmivessék és állatok hullái.

JAPÁN JEGYZÉKET INTÉZ ANGLIAHOZ

Tokióból jelenti: Sugijama tábornok elhatározta, hogy megteszi az angol-japán tárgyalások megszakadása következtében szükségessé vált intézkedéseket. A Domei-iroda, amely ezt a jelentést közli, hozzáte-

szí, hogy a japán hatóságok Angliához jegyzéket intéznek, amelyben a tiencsini pénzügyi kérdések záros határidőn belül való megoldását követelik.

KÉSIK AZ OSTROMZÁR ELRENDELÉSE

Honkongból jelenti: Továbbra is szilárdan tartja magát az a hír, hogy a japán hatóságok ostromzár alá veszik Honkongot, a Reuter-iroda tudósítója úgy értesül, hogy Japán részről az ostromzár keresztülvitelére még semmiféle intézkedés nem történt.

RIZSFORRADALOM SANGHAJBAN

Sanghajból jelenti: Az elmúlt éjjel a nemzetközi negyedben az élelmiszerhiány következtében zavargások törtek ki. Több, mint 500 kuli megtámadta a rizszületeket és még mielőtt a rendőrség beavatkozhatott volna, néhány száz zsák rizst zsákmányolt. A nemzetközi negyed hatóságai hétfőn reggel a rizszületek elé őrköt állítottak. A zavargásokra azért került sor, mert a kereskedők a rizshiányt áremelésre akarták felhasználni. A hivatalos statisztika szerint még három hétre elegendő a rizskészlet a nemzetközi negyed területén.

Dr. Csirics noviszádi görögkeleti püspököt választották az egyházak baráti szövetségének elnökévé

Negyedszázados jubileumát ünnepelte a szövetség

Dr. Csirics Irinej noviszádi görögkeleti érsek vasárnap visszaérkezett Genfből Noviszádra. A püspök Genfben résztvett a keresztény egyházak baráti szövetségének ülésén. A főpap a szövetség munkájára vonatkozóan nyilatkozatot adott a sajtónak. Többek között a következőket mondta: — Az egyházak baráti szövetségének mostani ülése jubiláris jellegű volt, mert a szövetséget huszonöt esztendővel ezelőtt alapították. Az ülésen a jelentések meghallgatása után megkezdődött az időszerű kérdések megvitatása.

Közöttük a kisebbségi kérdés volt a legfontosabb.

Bennünket, görögkeletieket a lengyelországi görögkeleti egyház sorsa érdekelt a legjobban. Megtárgyaltuk azoknak a németországi papoknak sorsát is, akik zsidó eredetük miatt kénytelenek voltak elköltözni a birodalomból. Kértük az egyes államokat, hogy

ezeket a papokat fogadják be.

Ugyancsak gondoskodni kívántunk a Spanyolországból menekült, köztársasági érzelmű papokról. Megvitattuk az amszterdami ifjúsági értekezlet határozatait és elhatároztuk, hogy akciónkat az ifjúságra is kiterjesszük.

A szövetség új elnökévé dr.

Csirics Irinejt választották, aki eddig is állandóan jelentős szerepet játszott a szövetség vezetésében.

A szövetség munkájában, mint ismeretes, a katolikus egyházzal kívül minden más keresztény felekezet résztvesz.

A helyzet nem javult, de nem is rosszabbodott

Készenlétben az angol flotta -- Németország is teljesen felkészült -- Lengyelország szünet nélkül folytatja a határ megerősítését

Londonból jelenti az Avala: Mint a Reuter-iroda közli, az angol minisztertanácsot kedde összehívták. Chamberlain miniszterelnök vasárnap délután elhagyta skóciai birtokát és hétfőn Londonba érkezett. Ugyancsak visszatért az angol fővárosba Hore-Belisha hadügyminiszter is, aki augusztus 10-e óta szabadságát töltötte Cannesban. Halifax külügyminiszter már vasárnap este megérkezett Londonba.

Az a körülmény, hogy Chamberlain miniszterelnök 24 órával előbb

visszaérkezett Londonba, mint ahogy várták, nem jelent semmiféle váratlan változást a nemzetközi helyzetben — mondja a Reuter-iroda közleménye. A miniszterelnök azért tért vissza korábban Londonba, mert még a minisztertanács előtt tárgyalni kíván a kormány tagjaival a folyó kormányzati intézkedésekről. Erre mutat Halifax lord visszatérése is. Az angol miniszterek tehát nem valamely halaszthatatlan okból tértek vissza Londonba.

Az angol flotta készen áll

Londonból jelenti az Avala: A Sunday Times haditengerészeti szakértője az angol hajóhad erejéről többek között ezeket írja:

— Az angol haditengerészet ma jobban készenlétben áll, mint bármikor, beleértve a világháború előtti időt is. Tulzása nélkül állíthatjuk, hogy az angol hajóhad abban a helyzetben van, hogy néhány óra alatt megjelenjen bárhol, ahol az angol birodalom érdekeit veszély fenyegeti. Sem késedelemről, sem semmiféle hiányosságról nem lehet szó, ha a világ bármely részén harcra kerülne a sor.

A cikkíró a továbbiakban megállapítja, hogy az angol hajóhad minden támaszpontját ellátták naftával és más szükséges anyagokkal. Ezek a támaszpontok tökéletesen védve vannak a légi támadás ellen és figyelmet fordítottak a légelhárító ágyuk gyors lövészerelátására is. Az egész hajóhadat több hónapra szóló élelmiszerekkel látták el.

NÉMETORSZÁG FELKÉSZÜLTSEGE

Berlinből jelenti: A Paris Soir berlini tudósítója, Jules Sauerwein azt jelenti lapjának, hogy Németország katonailag a legteljesebb mértékben készen áll és a műszaki előkészületek sem hagynak kívánni valót hátra. A lap különösen figyelemre méltónak tartja Attolico berlini elosztás követ Hiltternél tett látogatását.

»A LENGYEL REJTÉLY«

Milánóból jelenti: A Popolo d'Italia »A lengyel rejtély« című vezércikkében Lengyelország magatartásával foglalkozik. Érthetetlen — írja a lap —, hogy éppen Lengyelország, amely háború ese-

tén mindent elveszthet, olyan politikát követ, amely háború felé vezet. Lengyelország nemcsak a háború nagy csatateré lenne, de egész bizonyosan el is pusztulna.

AZ IDEGEK HÁBORUJA

Rómából jelenti: A nyugati demokráciák sajtója — írja a Tribuna — sokat ír az idegek háborújáról, amely javában folyik. Az idegek háborúja a tengelyhatalmak számára ismeretlen. Az idegek súlyos válsága, amely nem a tengelynél, hanem a demokráciáknál és szövetségeseiknél jelentkezik, már valóban aggasztó tüneteket mutat, mert úgy látszik, még azokat a felelős férfiakat is hatalmába kerítette, akiknek a helyzetet irányítani kellene.

Megerősítik a lengyel határt

Berlinből jelenti: Az Angriff közlése szerint a lengyelek a pomerániai határt is erős katonai csapatokkal zárták el. A határ lengyel oldalán feltüzött szuronyu katonák cirkálnak és minden határmenti majorság tömve van katonasággal. Firchau mellett a határon 50 lengyel vezérkari tisztet figyeltek meg, akik behatóan tanulmányozták a terepet. Annak ellenére, hogy a lengyel katonaság szigorúan őrzi az átkelési pontokat, sok németnek mégis sikerült a birodalom területére menekülni, — írja az Angriff.

A lap egy másik jelentésében közli, hogy a lengyelek a Jablonkai-hágó mentén futóárkokat és drótakadályokat építenek. Az erődítési munkálatokon éjjel-nappal dolgoznak.

DANZIG UTAKAT ÉPIT

Danzigból jelenti: A Visztulán létesített nagy pontonhídon kívül a szabad város nagyszabású utépítési programot hajít végre. A Danziger Vorposten jelentése szerint a régi utakat kitűnő gépkocsitűk alakítják át. Az utépítési program keretében számos hidat is megerősítenek.

KIUTASITOTT ANGOL UJSÁGÍRÓ

Danzigi jelentés szerint a danzigi rendőrség felszólította Scott-Watson, a Daily Herald danzigi tudósítóját, hogy azonnal hagyja el a város területét. Az újságírónak azt vetik szemére, hogy több ízben céltalosan tudósításokat küldött a danzigi helyzetről.

A TANNENBERGI ÜNNEPSÉGEK

Königsbergből jelenti: A tannenbergi emlékünnepeket augusztus 26-án és 27-én tartják meg a tannenbergi emlékmű előtt. Ebből az alkalomból a Graf Zeppelin keletporoszországi utra indul. A léghajó augusztus hó 26-án délelőtt 11 órakor érkezik Elbingbe, ahonnan Osterodén keresztül Tannenbergre folytatja útját. Ide déli egy órakor érkezik meg. A délutáni órákban a léghajó Königsbergben köt ki.

ELITÉLT NÉMETEK

Kattowitzból jelenti: Kochlowitzban a lengyel hatóságok »a lengyel állam gyalázása miatt« háromhavi börtönre ítélték egy németet. Zidlo Alfréd közigazgatási vezetője németet öt évi börtönre ítélték, mert Németországba akart menekülni. Fivére, aki a szökési kísérletben segítségére volt, nyolchavi börtönt kapott.

A helyzet nem rosszabbodott

Berlinből jelenti az Avala: A Reuter-iroda közlése szerint a vasárnapi nap folyamán a helyzet semmiben sem rosszabbodott. A lapok beszámolnak ugyan a lengyelországi német kisebbség elleni több erőszakos cselekményről, de ezek a tudósítások most sokkal kisebb terjedelműek, mint az utóbbi napokban és a német sajtónak az eseményekhez főzött megjegyzései sem túl élesek.

ÉLELMISZEREKGYEZMÉNY

Varsóból jelenti a Reuter-iroda: Bár a múlt hét folyamán a politikai helyzet nem fordult jobbra, a legutóbbi napok alatt általános melegezésre sikerült több kisebb német-lengyel vitás kérdést rendezni. A német hatóságok a védnökség területén visszatartott lengyel atléták egy részének megengedték a továbbutazást Monaco-ba. Ezenkívül melegezést jött létre Lengyelország és a szabad város között az élelmiszerbehozatal tekintetében is, bár Lengyelország hír szerint a szállítmányok árát előre követeli. (A. A.)

Danzigi beavatott körökben cáfolják azt a hírt, amely szerint Burckhardt, Hodacki és Greiser szombaton tanácskozást tartottak. Egyelőre még nem tudni, hogy a népszövetségi főbiztos a jövő héten ismét felkeresi-e Hitler kancellárt.

CIANO HAZAÉRKEZETT HAZAÉRKEZETT ALBÁNIÁBÓL

Rómából jelenti az Avala: Ciano külügyminiszter vasárnap repülőgépen visszatért Albániából. Római körökben az olasz külügyminiszter visszatérének bizonyos jelentőséget tulajdonítanak, mert az eredeti program szerint Ciano hétfő estig maradt volna Albániában.

Az olasz külügyminiszter a fogadására megjelent újságíróknak elmondotta, milyen nagy arányokban bontakozik ki az olasz gondoskodás Albánia gazdasági, kulturális és egészségügyi viszonyai-

A Kuryer Polski varsói jelentése szerint ez év első hét hónapjában 390 lengyelt tartóztattak le Danzigban. Julius óta ez a szám hatalmasan megnövekedett, — írja a lap.

Berlini jelentés szerint a német hatóságok felszólították Domimirski gróf keletporoszországi földbirtokost, hogy családjával együtt három napon belül hagyja el a határzónát.

NEM ZARTÁK BE A BERLINI SZLÁV BANKOT

Berlinből jelenti az Avala: A lengyel sajtó szombaton azt a hírt közölte, hogy a német hatóságok bezárták a Berlini Szláv Bank helyiségeit. Ez a hír nem felel meg a valóságnak és valószínűen abból a célból terjesztették, hogy a lengyelek esetleges eljárását a lengyelországi német szervezetekkel szemben igazoltá tegyék. A berlini Szláv Bank működését semmilyen tekintetben sem korlátozták, — mondja a berlini jelentés.

nak megjavítása terén. Beszámolt arról is, hogy albániai látogatása alkalmából milyen lelkesedéssel üdvözölték a fasiszta Olaszországot.

AZ ÉSZAKI ÁLLAMOK MAGATARTÁSA

Helsinkiből jelenti: Erko finn külügyminiszter az újságkiadók helsinki nagygyűlésén beszédet mondott és többek között ezeket jelentette ki:

— Finnország minden tőle telhetőleg megtesz, hogy megőrizze szabadságát és ne keveredjen bele a nagyhatalmak viszályába. A semlegességet azonban nem lehet csak kiáltványokkal fenntartani, hanem más intézkedéseknek is kell bizonyítaniuk azt, hogy Finnország meg akarja védeni semlegességét bármely oldalról jövő beavatkozás ellen.

Beszélt a finn külügyminiszter a moszkvai tárgyalásokról is. Nem járulhatunk hozzá — mondotta — Finnország ügyében beleegyezésünk nélkül hozott döntésekhez. Így a javasolt szavatosságot sem fogadhatjuk el. Már kijelentettük, hogy háború esetén készen állunk területünk megvédésére, nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy kis országunknak baráti viszonyt kell fenntartania minden állammal. A skandináv államok szoros összefartása és együttműködése igen fontos.

CSÁKY BUDAPESTEN

A Havas-iroda jelentése szerint Csáky magyar külügyminiszter vasárnap este Budapestre érkezett. A pályaudvaron Teleki Pál gróf miniszterelnök üdvözölte. (A. A.)

Kárpátaljai körkép

Ungvár, augusztus hó. Ablakom arra az utcárokra nyílik, amely novembertől márciusig határ volt Magyarország és a hajdani Csehszlovákia között. Egészen a városszélen van ez a sarok, rajta túl már a cigánytelep kezdődik. (Mert cigány aztán ép elég van Ungváron, uton-utfélen beléjük botlik az ember.) Ezeknek az ungvári cigányoknak sem volt épen irigylésreméltó helyzetük az elmúlt télen. Ők tudniillik a két határ között épen az ugynevezett »semleges zónába« estek, ami gyakorlatilag azt jelentette, hogy nem mehettek se ide, se oda. Hónapokon át be voltak szorítva a kunyhóikba, egyik fél sem akarta vállalni őket. No de azért a »határ« sem volt olyan tulveszedelmes, hogy a cigányok éhenhaljanak. Éjszaka hol ezen, hol azon a kerítésen bujtak át, bementek a városba, muzsikáltak, aztán hajnalban visszacsusztak a kunyhóba. Így várták ki valahogy a tavaszt, amikor Radváncon megszólaltak az első puskák. Pár óra múlva a cigányok már szabadon jöhettek be Ungvárra.

A város közepén van a Drugethek hajdani vára; Mária Terézia a görög katolikus egyháznak adományozta, most papképző van benne. A várépület észszázadok alatt alig változott valamit, az iskola magas falán még tisztán látni azokat a felirásokat, amelyeket 1904-ben »székközöltek« vállalkozóbb szellemű diákok. A vár baloldalán gazdasági udvar van, nem valami épületes rend és illat fogadja a látogatót, jobboldalon park, amelyen át a várfalhoz jutni s innen szép kilátás nyílik a Kárpátokra. Az udvaron két kuruc vitéz vas-szobra. Lejjebb autó. A várfalon túl csendes temető. Abban alszik a mult és a régi dicsőség.

Az Ung jobbpartján Galagónak hívják az új városrészt, amely az elmúlt husz esztendő alatt épült fel. Legimpozánsabb épülete a volt országház, amely most a kormányzói biztosság székhelye s amelyben már megindult az élet. Itt tartja székhelyét Perényi Zsigmond báró koronaőr, Kárpátalja kormányzó biztosa, aki alaposan ismeri ezt a tájat, hiszen még békeidőből birtokai vannak Beregszász környékén. Alig pár hete foglalta el magas méltóságát, máris küldöttség küldöttség után jelentkezik nála s megkezdte annak a gordiuszi csomónak megoldását, amit Kárpátaljai kérdések hívnak. Nagy és nehéz feladat, sok türelem kell hozzá, sok elmúlt esztendő hibáját kell jóvátenni. S mindezt a mai Európa megmérgezett levegőjében; nem kicsiny feladat, de annál derekasabb férfit kívánó.

Jártam a falvakban, ahol magyar-orosok laknak; a megnagyobbodott Magyarország egyetlen nagy tömbben lakó nemzetisége. A magyar kormány megértő nemzetiségi politikáját dicsérik, hogy minden falu bejárójánál, a hivatalok épületein két nyelven, magyarul és ruszinul, ciril betűkkel olvashatjuk a községek neveit, az egyes hivatalok felirátát. A hivatalos nyelv magyar és ruszin. Teleki Pál miniszterelnök nemcsak hirdeti a korszerű nemzetiségi felfogást, hanem igyekszik korszerűen meg is oldani. Minden elismerés megilleti érte.

Uzsok ma divatban van, mint ahogy divatban van egész Kárpátalja. Hétköznap jártam fenn az uszoki szorosnál, de úgy éreztem, mintha vasárnap lenne. A vonatok ontották a kirándulókat, a turistaszálló tömve vendégekkel, autók álltak hosszú sorban a szálló előtt. A határsorompónál kedélyesen beszélgettek és mosolyogtak a magyar és lengyel határőrök, a lengyelek készségesen megengedik bárkinek, hogy bemenjen lengyel területre. Ezek a nagyszerű, folyton mosolygóarcu fiúk a közös magyar-lengyel határ megvalósulása óta valóságos pergőtűzben állnak; no nem kell megijedni, csak a kérdések és a fényképezések pergőtűzében. Aki Uzsokra jön s fényképezőgépe van, mind meg akarja örökíteni az uszoki látogatás emlékét s csak természetes, hogy erről a képről a lengyel határőrök el nem maradhatnak, hiszen ők az élő bizonyosságai az uszoki látoga-

tásnak. Reggeltől estig pózolnak, mosolyognak a masinák előtt ezek a derék fiúk s csak azt csodálom, hogy még mindig olyan készségesen s mosolyogva cselekszik ezeregyedszer is. Igaz, hogy kijár a cigaretta és kijár a jó tokaji is (persze a szolgálatt után). Magyar lengyel egytestvér. Ennek bizonyossága az uszoki határ és a kicsi lengyel határváros, Sianki, amely március óta csaknem állandóan magyar nótától hangos.

Forró nyári vasárnap Ungváron; ugyszólván az egész város az Ungban vagy az Ung partján épült városi strandfürdőben lubickol. A tulsó partról ide látszik a háboru után épített görögkeleti templom arany fényben ragyogó hagymatornya; egy távoli világ furcsa üzenete ez a magyar síkságnak, amely itt kezdődik a Drugethek várának tövében. A strand hangszórója foztrottot rikolt. A levegőben ezernyi ember friss viháncolása, Ungváron béke van. Béke van ismét.

CSUKA ZOLTÁN

Látták a majomembert

Fehérbőrű, göndőrhajú, 90 centiméter magas

Londonból jelentik: A Tudományos Egyesület legutóbbi ülésén nagy feltűnést keltett az a két tudományos cikk, amelyet a társulat antropológiai szakosztályának titkára ismertett. A cikkeket a »Telegraf« és a »Sumatra Post« című tekintélyes lapban jelentek meg, B. K. Swift-Horne antropológus írta őket. Arról szólnak, hogy Sumatrán felbukkant az ugynevezett

majomember: az az orangután-típus, amely a darwini elmélet szerint összekötő kapocs az ember és a majom között.

A majomember felfedezéséről nem ez az első hír, amely bejárja a világot. Néhány évvel ezelőtt Észak-Sumatrán a benszüllöttek sokat beszéltek egy orangutánról, amelynek tulajdonságai megfeleltek a darwini »missing link«-ről alkotott képnek. A hír nyomán kutató expedíciókat szerveztek. Nagyhirű európai tudósok mentek Sumatra szigetére és Rokan tartományban sikerült is elfogniok a szóbanforgó orangután példányt. Képzelték azonban a meglepetésük, amikor kiderült, hogy az orangután közönséges majom,

valaki teljesen leborotválta és »emberi külsőt« adott neki.

Emiatt a kegyetlen tréfa miatt most már óvatosabban fogadják tudományos körökben a »Telegraf« és a »Sumatra Post« híreit, amelyekben ismét arról van szó, hogy a Rokan tartományban látták a majomembert. Mindenesetre erősebb alapot ad a hírek az, hogy három különböző forrásból táplálkozik. Arról van szó ugyanis, hogy hivatali kötelességei miatt egy magasállású sumatrai gyarmati tisztviselő átköltözött Sumatra északi vidékére. Alig, hogy megérkezett, a málhahordó benszüllöttek első csoportja jelentette neki:

— Láttuk a majomembert, még hozzá kettőt is.

A tisztviselő bosszankodva fogadta a hírt. Talán eszébe jutott a megborotvált majommal üzött tréfa és napirendre tért felette. Annál nagyobb volt a meglepetése, amikor néhány órával később megérkezett a málhahordók második csoportja és nem kevésbé lelkendezve jelentette:

— Az erdőben három majomembert láttunk.

A tisztviselő tudta, hogy ez a csoport az elsővel semmiestre sem kerülhetett érintkezésbe, de még mindig nem adott hitelt a hírek.

Másnap azonban a táborba érkezett a benszüllött munkások egy újabb csoportja és ez ismét csak azt hangoztatta, hogy utközben három majomembert látott.

Ez a harmadik csoport sem kerülhetett kapcsolatba az előző kettővel. Feltűnést keltett az is, hogy mindhárom csoport a részletekig teljesen egyöntetű leírást adott a majomemberről. Elbeszélésük szerint a megfigyelt majomemberek mintegy 90 centiméter magasak és fehérbőrűek. Testük teljesen csupasz,

fejüket göndör fekete haj borította.

Farkuk nem volt. Karjaik és láb-száraik aránya a benszüllött megfigyelők szerint igen hasonlított az emberi arányokhoz. Amikor a benszüllöttek felbukkantak, a majomemberek ijedten menekültek, de sohasem a fákon és az ágakon keresztül, mint a maimok, hanem felgyenesedve a földön futva, miként az emberek.

Egyelőre ennyi, amit az állítólagos majomemberről meg lehet állapítani. Fénykép, természetesen, még nincs róla. A további kutatásokra vár a feladat, hogy kiderítse:

valóban új emberi tulajdonságokat mutató majomtípusról van-e szó,

vagy pedig a Sumatra titokzatos tréfacsinálója ismét működésbe lépett és egyszerre három majmot tett »emberré«.

Horthy népszerűsége talán még sohasem volt olyan nagy, mint ma

Angol őrnagy érdekes előadása Horthy Miklós kormányzóról a budapesti rádióban

Budapestről jelentik: Owen Rutter őrnagy, neves angol író, a The Hungarian Quarterly londoni szerkesztője, akinek a magyar kormányzóról írt nemrégiben megjelent angol nyelvű életrajza nagy sikert aratott, hosszabb kihallgatáson jelent meg Horthy Miklós kormányzónál és a kihallgatás során szerzett benyomásairól előadást tartott a magyar rádióban. Az angol őrnagy megemlítette, hogy

erőtlen és életvidám benyomást tett rá Horthy Miklós kormányzó és szinte különös volt arra gondolni, hogy ebben az évben töltötte be 71-ik életévét.

Lényéből valami egészen különleges rokonszenv sugárzott — mondotta az angol őrnagy — és ez rögtön érthetővé tette számomra, hogyan tudott annyi barátra szert tenni és hogyan tudott annyi nehézséggel megküzdeni már kora ifjúságától fogva, amikor még az osztrák-magyar haditengerészet kadettje volt. Kétségtelen, hogy

nagy nyelvtelenség.

Angolul folyékonyan beszél. Csodálattal szölt a kormányzó az angol szokásokról és életberendezésekről, különösen az angolok nagy gyarmatosítási tehetségéről. Majd arról beszélt, milyen

sok hasonló jellemvonás van az angol és a magyar emberben.

»Gentleman« szót ugyanugy értelmezik Angliában, mint nálunk — mondotta a kormányzó —, ezenkívül mind két népben sok a természetes büszkeség és méltóság, amit én nagyszerűnek találok.

Elmesélte a kormányzó — folytatva előadását az angol őrnagy —, hogy amikor kenderesi birtokán tartózkodik, néha egy-egy kis vacsorát ad, amelyre meghívja falujának vezetőit. »El szokott hozzám jönni egy parasztember is«, — mondotta a kormányzó —, »aki a községi tanács tagja. Ez az ember egy Esterházy herceg büszkeségével és méltóságával lép be hozzám. Teljesen hiányzik belőle a gyengeség alázata és nem látszik meg rajta semmiféle alacsonyrendűség érzése.

Nagyon helyesen úgy érzi, hogy egyenlő alapokon állunk.

Az ilyen magyar embert csak bámulni tudom« — mondotta a kormányzó.

Az angol őrnagy végül megemlítette, hogy Magyarországon, épugy, mint Franciaországban sok a politikai párt és nagy a különbség a társadalmok és osztályok felfogásában.

Egyben azonban mindenki egy-séges, a kormányzó iránti szeretetben és tiszteletben.

Pedig Horthy Miklós soha nem kereste a népszerűséget, mégis népszerű lett jellemével, egyéniségével és személyes példaadásával.

Népszerűsége és befolyása az elmúlt husz év alatt nemhogy csökkent volna, hanem ellenkezőleg, talán soha még olyan nagy nem volt, mint ma.

Előadását ezekkel a szavakkal fejezte be: »Horthy Miklós az elmúlt husz év alatt semmit sem változott, maradt aki volt és ami lesz: Horthy.«

Negyven perc - négy emberélet

Tegnap hajnalban négyszeres akasztás volt Sabácon

Sabácról jelentik: Tegnap hajnalban hajtotta végre Hart hóhér a halálos ítéletet Blázsevics Petár, Petrák, Bojicsics Sztaniszláv Báne, Pájics Milorád és Nikolics Boriszláv rablógyilkosok felett. Blázsevicset és társait többrendbeli rablás és rablógyilkosság büntette miatt ítélték halálra ez év márciusában. A halálos ítéletet jogerőre emelte a semmitőszék, a halárait ítélték kegyelmi kérvényét elutasították. Vasárnap délelőtt összeült a törvényszék büntető nagytanácsa és közölte az elítéltekkel, hogy **a halálos ítéletet hétfő hajnalán végrehajtják.**

Blázsevics nyugodtan fogadta a hírt, kijelentette, hogy mást nem is várt, bár igazságosabb ítélet lett volna az életfogytiglani fegyház, mivel 35 éves koráig nem követett el semmi rosszat és most mindössze 37 éves. Nikolics Boriszláv a gyermekeit siratta, Bojicsics-Báne Sztaniszláv kijelentette, hogy nem fáj neki a halál, mivel a közelmúltban meghalt gyermeke s így nincs kiért élnie. Pájics Milorád szinte hideglelősen jajgatott, nyögött, idegrohamot kapott. Nem bírta elviselni, hogy meg kell halnia. Néhány hónappal ezelőtt a legnagyobb lelki nyugalommal ölte meg ádozatait, sokszor a legnagyobb kegyetlenséggel.

Nem sokkal öt óra előtt kivették a bitófa alá Pájicsot, majd alig 10 perc múlva Bojicsics-Báne Sztaniszlávot, Nikolics Boriszlávot és végül a bandavezér Blázsevics Petár-Petrákot.

Negyven perccel később

Hart hóhér jelentette a bírácoknak, hogy az igazságszolgáltatásnak elég tétetett.

Meghalt az alekszandrovói szurkálás áldozata

A napokban, mint jelentettük, véres bicskázás történt Szubotica külvárosában, Alekszandrovóban. Szvircev Ilija földműveslegény egy leány miatt összeveszett Koltin Milorád szubotica-i földművessel, az uccán megleste riválisát és

bicskával mellbeszurta.

A sebesültet kórházba szállították, másnap pedig gyógyultan bocsájtották haza. Ugyanakkor a szurkálót is szabadrábra helyezték.

Koltin szombaton este tért haza egészen jól érezte magát, sőt vasárnap délelőtt el is ment az alekszandrovói templomba, majd társaival a főuccára vonult sétálni. A sebesült, erős fizikumú fiatalember gondtalanul tréfálkozott barátaival, amikor

váratlanul rosszul lett, összeesett és meghalt.

Az államügyészség hétfőn délelőtt elrendelte a vizsgálatot és a holttest felboncolását, amit délután hajtott végre a törvényszéki bizottság. Hétfőn, amikor jelentették az államügyészségnek Koltin halálát, **újából letartóztatták Szvircevet**

és a rendőrségi kihallgatása után ma délelőtt a bíróság fogházába szállítják.

Szép, kövér kis ló... Mire jó a szódásüveg...

Aki nem tudja, honnan van 1200 dinárja

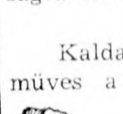
Tárgyalások a noviszádi törvényszéken

Damjanovics Dusan büntető egyetemes bíróság délelőtt több ügyet tárgyalta a noviszádi törvényszéken. Jankov Jován zsabalyi földműves a múlt év december 26-án kivette lovát a hetipiakra. Szép, kövér kis ló volt, csak kehes istentelenül. Tontics Tri-va földművesnek éppen lóra volt szüksége, körülnézte, tapogatta a csillogósörű, kövér lovat, megjártatta, hogy nem sántít-e, rákiáltott, hogy ijedős-e, azután vörösre verte Jankov markát, majd beletett 1999 dinárt, mint vételárat és hazajuttatott.

Tetszett a ló mindenkinek, nem is volt vele baj, amíg az istállóban volt. Hanem amikor befogták és jó sort futott a kocsival, hát csak megállt az istenadta és Tontics legnagyobb megbotránkozására **köhécselni kezdett.**

Tontics hamarosan a lódoktorhoz vitte, aki megállapította, hogy a lovacska kehes. Perre került a sor és Damjanovics büntetőbíró tegnap a tanukihallgatások és perbeszéd elhangzása után 300 dinár pénzbírságra ítélte Jankovot.

Kaldaras Cvéta csurugi földműves a múlt év november 29-én az egyik vendéglőben szórakozott. Kitérő hangulatban volt, szinte égette a jókedve, így nyakló nélkül eregette le torkán a jófajta boroceket. Egy másik asztalnál Gyurágin Pája ült, hasonló hangulatban. Ugyanolyan szokása volt, mint szomszédjának, éppúgy ivott, dallikózott és gondolkodott, mint Kaldaras. Így azután úgy hitték, hogy egyikük felesleges a kocsmában, értette pedig ezt Kaldaras Gyuráginra és viszont. Töprengtek a jóemberek, hogy mivel lehetne a másikat elriasztani az ivóból, eközben Kaldaras homályos pillantása a szódásüvegre esett, tarza-

ni kiáltást hallatott s a következő pillanatban

a szódásüveg nagyot koppant Gyurágin fejébujján.

Azután elhallgatott. A szódásüveg is, meg Gyurágin is, akinek fejéből bő sugárban kezdett ömleni a vér. Elejét vette a szokásos huza-vona, egyenruhás, kíváncsi emberek jöttek, akiknek Kaldaras megszeppenve feleltetett, hogy ő nem így akarta, de a szódásüveg «eltévedt» a levegőben és ezért állapotodott meg tekintélyes csattanással Gyurágin fején.

Kaldaras ugyanígy tette meg vallomását tegnap délelőtt Damjanovics büntetőbíró előtt, nem így Gyurágin, aki elmondta, hogy Kaldaras még régebből haragudott rá. Több tanu terhelő vallomása és a perbeszéd elhangzása után Damjanovics bíró súlyos testisértés büntetésben mondta ki bűnösnek Kaldarast és kéthavi szigorított fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Bekvalac Szvetozár noviszádi szücs az egyik vendéglőben iddoggalt és leiddoggálta magát ez év február 25-én. Mellette Valo Petár ült, aki nagy hangon mondogatta, hogy kifizeti mindenki csehét, mivelhogy

ugyancsak ki van béelve a bugyellárisa. E kijelentés után mintegy félórára Valo azt vette észre, hogy **a pénz eltűnt a pénztárcájából.**

Azonnal jelentést tett a rendőrnök, aki Valo vallomása alapján megmozgatta Bekvalacot, akinél hiánytalanul meg is találta az eltűnt 1200 dinárt.

Bekvalac a tárgyaláson ittasságával védekezett. Elmondta, annyira ittas volt, hogy ma sem tudja, miként került zsebébe az időközben elhunyt Valo pénze. A bíróság új tanuk kihallgatása végett a tárgyalást szeptember 7-re halasztotta.

Tagadnak a vádlottak

a noviszádi állami selyemgyár visszaélésének ügyében

Makszimovics Szvetiszláv büntetőbíró hármastanácsa tegnap délelőtt kezdte tárgyalni a noviszádi állami selyemgyár volt igazgatója, Dinyaski Sztéván, valamint Gregorovics Jován felügyelő, Mileusznic Vása magánhivatalnok, Ringely Félix üsztviselő, Szalibegovics Juszuf, Staut Johann, Obrádovics Szvetozár, Jovánovics Milivoj, Kott Josef áltami hivatalnok és Petrovics Vása építési vállalkozó 1928/29 és 30-ban történt visszaéléseinek ügyét. Dinyaskiék ellen az a vád, hogy három egymást követő évben, 1928/29 és 30-ban javítási munkálatokat végeztek az állami selyemgyárakban, bár erre

nem volt meg a kellő költség-előirányzat, ugyszintén az árlejtések benyújtása körül is hibák voltak.

Csekics, Ringely és Obrádovics időközben elhunyt. A 75 pontból álló

vádiratot nagy érdeklődés mellett olvasta fel Szvircevics Milos államügyész. A vádiratból az alábbi részletek derültek ki:

A heti fizetési listára valótlan tételeket jegyeztek be és fizettek ki. Egyes munkások több és magasabb munkabéreket kaptak, mint amennyi járt volna nekik.

Voltak olyan munkások is, akik egyáltalán nem dolgoztak, mégis napszámot huztak.

A heti kifizetések összege sokkal nagyobb volt, mint tényleg lennie kellett. Bizonyos »munkások« napszámot kaptak, bár nem munkások voltak, hanem állami hivatalnokok. Nagyobb összegeket, mint munkabér kifizetéseket tüntettek fel a heti fizetési listán, pedig nem arra a célra mentek.

Dinyaski Sztéván igazgató, az elsőrendű vádlott kijelenti, hogy semmibebe sem érzi magát bűnösnek,

mivel számára fizikai lehetetlenség volt a nagy késésekkel benyújtott számlák utólagos felülvizsgálása, valamint a munkások munkaidejének pontos ellenőrzése. A heti fizetési listákat állandóan késéssel nyújtották be neki aláírásra, így ő **nem tudhatta, hogy hány munkás és mennyit dolgozott.**

Nem tartja kizártnak, hogy történetek visszaélések, de azok tudtán kívül történhettek. Ő a benyújtott számlákat és fizetési ivatek aláírta, azt nem tudja és nem tudhatta, hogy az azokon szereplő összegek a tényeknek megfelelőek-e. A munkások számbavevésével és felügyeletével az elhunyt Ringelyt bízták meg. Mileusznic Vása pedig az egyes munkálatokra vonatkozó utasításokat adta ki, ők állították össze a fizetési ivatek is. Az elnök kérdésére, hogy miért nem ügyelt fel a munkálatokra és nem tartotta nyilván, mennyi munkás dolgozik, Dinyaski kijelentette, hogy egy időben huszonöt helyen nem lehetett. 1928-ban hónapokon át külföldön tartózkodott, hogy a megindult munkálatokat egyedül nem ellenőrizheti, erre munkafelügyelőt, pénzkezelőt és külön könyvvezetőt jelölt ki, akiknek kötelessége volt, hogy mindenre felügyeljenek és ne történhessék zavar. Ő ugyanis 1927-ben érkezett Pancsevórról Noviszádra s észrevette, hogy elődei több kisebb-nagyobb javítási munkálatot nem jegyeztek fel, így a falak javítását és a gyakran megismétlődő meszeléseket, sőt a selyemgubó raktár építését se, ezért határozta el magát pénzkezelő, könyvvezető, munkafelügyelő stb. kinevezésére.

A vádlottak kihallgatása a délutáni órákban fejeződött be, a tárgyalás folytatását szerda délelőtre tüzték ki. A tárgyalások előreláthatólag több napot vesznek igénybe.

Felfedezték a gyermek-paralízis bacillusát

Stockholmból jelentik: Carl Kling egyetemi tanárnak, az állami bakteriológiai intézet vezetőjének sikerült olyan bacillust találnia, amely valószínűleg **a gyermekbénulás kórokozója.**

A fontos felfedezésre egy kut vizének a megvizsgálása vezetett. A kutból egy gyermek ivott, aki később gyermekbénulásban megbetegedett. Azok a kísérleti állatok, amelyeket a bacillussal beoltottak, olyan betegségi tüneteket mutatnak, amely a tagok megbénulásával jár és fertőző természetű.

Buddha-kolostorra hagyta vagyonát egy angol báró

Londonból jelentik: Most nyitották fel Sir Walter Strickland, a 87 éves korában Jáva szigetén elhunyt különge angol báró végrendeletét. A báró, aki az Indiában uralkodó állapotok miatt

meggyűlölte saját honfitársait

és elköltözött a brit birodalomból, végrendeletében megtiltja, hogy könyveit és kéziratait az angol birodalom területére vigyék és egész vagyonát egy hindu buddhista kolostornak hagyományozta.

Agyonverte az apját két bánati legény

A részeges apa pusztulásba sodorta a családot

Petrovgrádról jelentik: Granics Zsárkó 39 éves bevezetigénygyári gazdálkodó, akinek a jankovmoszti határban 40 holdas tanyája van, szorgalmas munkájával sokáig szaporította vagyonát, néhány hónappal ezelőtt azonban

az alkohol rabjává vált, minden szabad idejét kocsmában töltötte. gazdaságával mit sem törődött. Emiatt állandóan napirenden voltak a nézeteltérések fiaira, a 17 éves Zlatomir és a 19 éves Zsiván között, akik attól tartottak hogy apjuk életmódja anyagi romlásba vészi őket.

Szombaton reggel Granics több, mint kétezer dinárt vett magához, azzal, hogy elmegy a karagyorgyevói vásárra és lovat vásárol. Karagyorgyevó helyett azonban Petrovgrádra jött,

több kocsmában mulatott, majd vasárnap reggel Bevezetigénygyárra utazott és ott folytatta a mulatozást a késő délutánig. Akkor tért haza tanyájára, ahová este 7 óra tájban érkezett. Fiai kérdezték, hol a vásárolt ló, majd amikor megtudták, hogy sem ló, sem pénz nincs, szemrehányásokat tettek apjuknak, aki a szóváltás hevében kapát ragadott és azzal támadt fiaira. Zlatomir és Zsiván erre vasvillát kaptak fel, neki estek apjuknak és addig verték, amíg kiszenvedett. A gyilkosság után az idősebb fiu a bevezetigénygyári csendőrségen jelentést tett az esetről. A csendőrség kiszállt a helyszínre, majd a vizsgálat megejtése után mindkét fiut letartóztatta. Hétfőn délután bírói vizsgálat szállt ki a helyszínre a boncolás megejtése végett.

Verekedések, tolvajások Noviszádon

Kis rendőri hírek

Gyukics Zsivkó 20 éves sztárfutógi születésű noviszádi munkás vasárnap este Prodánovics Milivojnak a Veterniken lévő kocsmájában ivott. Ott összeveszett Popovics Vladimirral és bátyjával, Csédóval.

Kést rántott, mindkettőre rátámadt és megöléssel fenyegette őket.

A rendőrség letartóztatta.

Petrovics Milutin 34 éves sídi vasutas többször elment Zwölf Ferenc 42 éves nyugdíjas kocsmájába. Zwölfnek az a gyanuja támadt, hogy Petrovics udvarol a feleségének.

Miért most vasárnap, amikor Petrovics ismét ellátogatott Zwölf kocsmájába,

a vendéglős felkapott egy székét és Petrovicsot többször fejbeütötte.

Zwölföt a rendőrség letartóztatta. Petrovicsot első segélyben részesítették, majd elutazott Sidre.

Vadócz Zoltán feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki Aleksza Santicsa ucca 6 szám alatti lakásáról

ellopott 1790 dinárt.

A rendőrség Plesztics Vládó 39 éves munkást gyanúsította a lopással és letartóztatta.

Prohorov Vaszilije zsebmetsző Oláh József putinci születésű 32 éves munkástól ellopott 2000 dinárt. Prohorovot letartóztatták. Beismerete, hogy

az egyik kocsmában iddogálás közben emelte el Oláh pénzét.

Vojnovics Kuzman kamenicai legény

lószerszámot lopott

Vlajkov Mita kamenicai földműves-től. A noviszádi rendőrség letartóztatta.

Bizunics Vása keredini születésű munkás feljelentést tett a rendőrségen, hogy

ismeretlen tettes ellopott a lakásáról 400 dinár értékű ruhá-neműt.

Elfoglák a szombori sorozatos betörések tetteseit

A betörőbanda feje Pávkov Rádo, a szombori „Arena” mozi gépésze

Veszedelemes betörőt tett ártalmatlanná a szombori rendőrség. Megírtuk, hogy ez év tavaszán ismeretlen tettesek a betörések egész sorozatát követték el Szomborban. Betörték Grabinszki Jenő sajtgyáros üzletébe és kifosztották a raktárát, Metz József kereskedő üzletének kiraktát törték be és

15 üveg likőrt loptak el,

Jung Mátyás autóalkatrész kereskedéséből több autókelléket és egy kézipéntárt vittek el, amelyben több, mint 200 dinár készpénz volt, de betörték még özv. Gyulafi Kálmánné cukrászüzletébe, Fischer Antal henteshez és Steinfeld Ödön nagykereskedőhöz, akiktől árut és készpénzt loptak el.

Pelágics Milorád rendőrfőnök és Héger György rendőrtiszt éjt nappallá téve nyomozott, hogy ártalmatlanná tegye a betörőket. Ez most sikerült is nekik: letartóztatták Pávkov Rádót, az »Arena«-mozi gépészt, aki csak nem régen szabadult ki a vizsgálati fogságból, ahova illeték visszaélés miatt került.

Pavkov beismerésben volt kihallgatása alkalmával. Elmondta, hogy Manojloviics Szevján és Fernbach József lakatosokkal együtt követte el a betöréseket, a betörőszerszámok és

ellopott tárgyak rejtekhelye a mozi gépháza volt.

A rendőrség elfogta Manojloviicsot és Fernbachot, majd helyszíni vizsgálatot tartott a betörő-raktárnak használt gépteremben, ahol több, betöréshez szükséges szerszámot talált. Pavkovékat kihallgatásuk után átadják a bíróságnak.

HIREK

RÉSZBEN FELHŐS, ENYHE IDŐ

Jugoszlávia északi részén és a tenger melléken derült, meleg idő volt az elmúlt 24 órában, az ország többi részein részben felhős, helyenkint esős volt az időjárás. A hőmérséklet lényegében nem változott. A legalacsonyabb hőmérséklet Kalinovikon 2, a legmagasabb Szplitben 30 fok volt.

Időjárás augusztus 22-re: Részben felhős, enyhe idő várható. A hegyvidéken helyenkint eső lehetséges.

A nap két 4 óra 47, lenyugszik 18 óra 34 perckor.

MAGYAR SZÜLÖK, MAGYAR ISKOLÁBA IRASSATOK GYERMEKEITÉKET!

Látogatások a bánánál. Dr. Radivojeviics Jován dunai bán tegnap többek között a következők látogatását fogadta: Bogovics Száva, Petrov Száva, Milics Alekszandar és Avramovics Bránkó képviselők, Vaszilyevics Zsárkó író és Csudics mérnök, a szombori villanytelep igazgatója.

Tanári áthelyezések. A közoktatásügyi miniszter előterjesztésére királyi ukázzal áthelyezték a következő gimnáziumi tanárokat: Szmiljanics Milutin Sztáribecseről Zemunba, Jéger Dragutin Szubotica-ról Zágrebba, Polarov Györgye osztrák tornatanárt a noviszádi második fiugimnáziumhoz, dr. Dembitz Emmát Karloveciről Kikindára, Naf-tali Dávidot Szubotica-ról Oszijekre, Wágner Pétert Sztáribecseről Szrem-szkamitrovicára és Obrádovics Je-le-nát Kikindáról Novivrbászra.

A KORMÁNY MEGÁLLAPITOTTA A CUKORRÉPA BEVÁLTÁSI ÁRÁT. Beográdból jelentik az Avala: A kormány rendeletet adott ki, amelyben megállapította a cukorrépa ideai beváltási árát. A következő kampányban a gyárosok legalább 22 dinárt kötelesek a cukorrépa métermázsájáért fizetni.

Csantaviri hírek. Pénteken tartották meg a községben a bánai és járási kiküldöttek jelenlétében a tenyészmének felülvizsgálatát. Az elővezetett 18 mén közül tenyésztésre ötöt minősítettek alkalmasnak, a Lótenyésztő Egvesület (1), Földi Péter (1), Juhász István (2) és Dér Mátyás (1) lo-vát. — A Keresztes Otthonban a jövőben minden második vasárnap megrendezik a népművelő előadásokat. Az első előadást vasárnap, augusztus 27-én délután 6 órai kezdettel tartják. — Juhász István bérkocsis pénteken egész délután hordozta kocsiján Petkovics Szevján gazdalegényt, aki legénybucsját tartotta. A legény addig bucsuzkodott legénységétől, hogy teljesen felöntött a garatra s amikor késő este hazavitte Juhász, már nem volt neki pénze, hogy a bérkocsist kifizesse. Juhász emiatt annyira megharagudott, hogy ostarával súlyos sérüléseket ejtett Petkovicsra. Az eljárás megindult. — A kevi-i Burány-vendéglőben a szabadtéri előadást szeptember 3-án tartják. Az előadás iránt környékszer-te nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Eltemették a bánati görögkeleti püspököt. Vrsácon tegnap nagy gyászpompával temették el Vujics Vikentije bánati görögkeleti püspököt. A temetésen megjelent Gavri-lo pátriárka is.

M. K. Lepadat Szubotica, cég-nél vásárolt osztálysorsjegyek közül az augusztus 18-i huzáson a következő számok lettek kihuzva: D'n. 10.000: 34490 Din. 8000: 32874, 61393. — Din. 6000: 34416, Din. 5000: 61341, 84213 — Din. 4000: 10304, 12874, 42245, 74. 69013. Din. 1000: 5749, 10344, 10410, 12679, 15527, 28. 60, 19542, 96 21316 22437, 97, 500 22942. 25953 27607, 77, 83, 30753. 60, 82. 94. 97, 99. 33132, 43, 53, 61, 68, 70, 33843, 35552. 33456, 75, 38824, 39954. 45759, 47759, 48903, 49324 53, 50289. 52322, 99, 58949, 50 59940, 60622, 61331, 62179, 65518 69020. 31, 36 70, 70190 70635, 72904. 93, 94, 74329 76403, 13, 40, 93, 79280, 84216. 43, 81, 86521, 48, 90, 94067, 97631. 98519.

Megkezdődött a tanítók országos kongresszusa. Banyalukán vasárnap megnyitott az országos tanító-egyesület kongresszusa. A kongresszus megnyitó ülésén Dimnik Vladimir egyesületi elnök nagy beszédet mondott, amelyben elismeréssel nyilatkozott a kormány közoktatás-ügyi politikájáról. Kifejezte reményét, hogy a tanítók valamennyi kérdését hamarosan kedvezően intézik el. A kongresszus első ülésén több előadás hangzott el.

M. K. Lepadat Szubotica, cég-nél vásárolt osztálysorsjegyek közül az augusztus 19-iki huzáson a következő számok nyertek: 100.000 dinárt 37786, 10.000 dinárt 43368, 6000 dinárt 2636, 58603, 5000 dinárt 97604, 4000 dinárt 22953, 97638, 1000 dinárt 1379, 2645, 2795, 3182, 84, 5752, 7014, 10320, 10417, 50, 14537, 15573, 19588, 22407, 46, 25974, 26532, 43, 27455, 69, 62, 67, 27610, 15, 57, 71, 30765, 83, 33125, 96, 34110, 36, 37763, 83, 38500, 39935, 42243, 59, 45782, 47777, 48956, 67, 49322, 80, 50292, 50402, 52339, 84, 55951, 58610, 43, 68, 59418, 20, 60306, 10, 61126, 62122, 24, 65549, 69034, 33, 73, 71557, 73940, 79203, 38, 55, 86517, 22, 89606, 92520, 49, 94094, 98537.

Összezsuzta magát a százhuszas irammal haladó egyhetes motoros. Joánovics Mimica fiatal jó módú kinkindai földbirtokos egy héttel ezelőtt motorkerékpárt vásárolt. Kezélését úgy-ahogy megtanulta és most vasárnap kirándulásra ment vele. Melence felé haladt 120 kilométeres sebességgel. Az egyik kanyarodónál a gép megcsuszott és elvágódott. Joánovics életveszélyes sérüléseket szenvedett, felépüléséhez kevés a remény. A motor a szerencsétlenség alkalmával felrobbant.

Megölte a munkaadóját, mert durván bánt vele. Vasárnap este borzalmas gyilkosság történt a Palánka melletti Plávna községben. Szotinac Vinko 53 éves vendéglős Steier Anton nevű ötvennégy éves szolgája rátámadt munkaadójára és öt késszurással megölte. Steiert tette elkövetése után letartóztatták és kihallgatták. A gyilkos elmondta vallomásában, hogy Szotinac állandóan szidalmazta, durván bánt vele s mindenért szekirozta. Vasárnap különösen enm hagyott neki békét, elvesztette türelmét és erős felindulásában késéért nyult. A gyilkosság helyszínére tegnap délután bizottság szállt ki a noviszádi államügyészségről, hogy a helyszíni vizsgálatot megejtse.

Petrovoszelói hírek. Az állomástfőnök jelentette, hogy 45 porcelán valaki levert a táviró póznákról. A csendőrség azonnal sejtette, hogy csak haszontalan utcai gyermekek tehetők s ebben az irányban kezdett nyomozni. Megállapították, hogy két fiatalok P. L. és M. M. volt a tettes. A kár 2—3000 dinár, amit a szülőknek kell megtéríteni. — A községi tisztviselők s alkalmazottak utasítást kaptak, hogy szerezze be a gázárcsokot. Az átlag ára 165 dinár. — Az előjáróság nyilvános árlejtésen kiadja újból a bikaistálló renoválási munkálatait augusztus 23-án d. e. 9 órakor. — A község háza gyászjelentést kapott Kalocsáról, hogy Vajda Ottó volt petrovoszelói római katolikus káplán 72 éves korában Kalocsán elhunyt. Vajdát Petrovoszelón, a hívők szerették s halálának híre általános mély részvételt keltett.

FÜRDŐRUHÁK, fürdőkabátok mélyen leszállított áron kerülnek kiadásra Fischer J. és Fia cégnél Noviszádon, Trg Oslobodjenja 2.

Még mindig tart a trepcsei bányászsztrájk. A nagy trepcsei bánya tozbezer munkása — mint ismeretes — már hosszabb idő óta sztrájkol. A bányai igazgatósága nem hajlandó teljesíteni a munkások munkabérről iránti követeléseit és emiatt áll a munka. A bánya hatalmas károkat szenved. Beográdi gazdasági körök értesülése szerint a hivatalos állami szervek közbejöttére készülnek, hogy Jugoszlávia legjelentősebb bányájában ismét megindulhasson a munka.

Orvosi recept szerint legjobb szemüveg legolcsóbb árban Noviszádon Benedek diplomás optikusnál kapható.

TOPOLAI HIREK Tyoszics Lyubomir tanfelügyelőt az ötödik fizetésű osztályba léptették elő. — Matatics József főorvos Katyanszki Pál és Ilics Ilja és gazdálkodót gépkocsin Nyegusevo telepre szállította. A sofőr az esős idő miatt csak nehezen tudott haladni. Két vendége emiatt türelmetlenkedett, majd annyira feldühödtek, hogy a sofőrt egyba-főbe verték. A sofőr feljelentést tett ellenük.

Emésztési zavaroknál, mint puffadság, felbőfőség, gyomorégés, melyeket a renyhe székelés okoz, ajánlatos esténként fél pohár és reggel éhgyomorral ugyanannyi természetes »Ferenc József« keserűvizet inni. A valódi Ferenc József viz mindenkor tökéletesen megbízható hashajtónak bizonyul. Reg. S. br. 30474/35.

Öt kézzel megöltte munkaadóját egy plávna szolga. Vasárnap délután borzalmas gyilkosság történt a Borska Palánka mellett: Plávna községben Sztotnac Vinko vendéglősről már hosszabb ideje dolgozott Steiler Anton 54 éves szolga Steiler, akivel munkaadója nagyon gorombán bánt már régebbi idő óta készült, hogy megölje gazdáját. Vasárnap délután Steiler hazatért Sztotnac szőlőjéből, ahol az ünnepnap ellenére is dolgozania kellett. Még meg sem ebédelt rendesen, amikor Sztotnac kiadta a parancsot, hogy térjen vissza a szőlőbe és dolgozzék tovább. Ez annyira elkésztette Steilert, hogy megvárta, amíg Sztotnac délutáni álmát alussza, akkor késsel a kezében belopózott hozzá, szíven szúrta, majd még négy halálos sérülést ejtett a testén. Steiler tette elkövetése után elmenekült, de a kora esti órákban elfogták a kukoricásban. Kihallgatása alkalmával elmondta, hogy Sztotnac mindig szidalmazta durván bánt vele, agyondolgoztatta és nem akart neki pénzt adni, hogy hazatérjen Németországba. A gyilkos ma átadják a noviszádi törvényszéknek.

Dr. Fenyő Győző újból rendel, Noviszádon, Zselyeznicska 13.

Fóka a szállodában

South-Wales tengerpartján, Gardigan angol város közelében, egy utazó sétált, többhetes szabadságát élvezve. Egyszer csak látja, hogy egy kis fehér fóka — a fehér fóka ritkaság — kel ki a tengerből s fűgén eléje ugrál s bizalmasan rábámul. Az utazó elfogta az egyáltalában nem védekező állatot és hazavitte magával a szállodájába.

A fóka pár nap alatt az egész szálloda kedvence lett. Együtt érkezett gazdájával s a többi vendéggel és meg volt a maga pamlagja, ahol aludni szokott. Gazdája azonban a harmadik napon a szálloda tulajdonosának tanácsára mégis visszavitte egy zsákban a tengerpartra s ott a tenger vizébe eresztette. A fóka vidáman lubickolt a tengervízben s hamarosan eltűnt szem elől. Két órával később azonban ott volt a szálloda előtt s várta, hogy bebocsássák. Mikor aztán ajtót nyitottak neki, a fóka vigan megszokott pamlagjához ugrált s leheveredett egyet szundítani. Ezidőszent már harmadik hete a szálloda vendége a fóka.

Minden reggel gazdája kíséretében a tengerpartra ugrál, ott kiadós fürdőt vesz s mikor látja, hogy gazdája készülődik hazafelé, hanyathomlok siet ki a vízből, hogy elérje gazdáját, akihez hihetetlen hűséggel ragaszkodik. A szállóban is olyan értelmesen viselkedik, ami több az állati ösztönnél s az étkezéseken is percnyi pontossággal jelenik meg. Egész Anglia beszél Gardigan város híressé lett fehér fókájáról s az újságok a fényképét is leközlötték.

Járési rokkantegyesület létesül Topolán. Az országos rokkantegyesület a topolaj rokkantegyesületnek megengedte, hogy Topolán megszervezze a topolajjárési rokkantak egyesületét és önálló maradjon. A járési rokkantegyesület alakuló közgyűlését szeptember 10-én tartják meg a községháza tanácstermében.

LOKI HIREK. A loki jegyző tanácsán vasárnap délután lecsapott a villám és felgyújtotta a szalmakazlat, amely elégett. — Illési Imréné és Tamics Miláné loki asszonyok összevegykedtek és súlyosan megsebesítették egymást. Eljárás indult ellenük.

Úde lehelet, kellemes szájiz. A legolcsóbb és legjobb szájviz és garatöblítő 3 csepp Növényharmat egy pohár vízben. Údit, frissit, fertőtleníti s megóvja a fogakat a romlástól. Egy üveg ára 12 dinár s hónapokig elegendő. Eredeti zöld csomagolásban mindenütt kapható.

Ma este légvédelmi gyakorlatot tartanak Beogradban. Ma kedden este Beogradban légvédelmi gyakorlatokat rendeznek. A gyakorlatok este 9 órakor kezdődnek és 25 percig tartanak. Ezalatt Beogradot teljesen első tétitlik és minden forgalom megáll.

Letartóztatták mert erőszakoskodott egy harminchétes lánnyal. A noviszádi rendőrség őrizetbe vette Sztéfanovics Petár 29 éves noviszádi szíjgyártó segédet, mert megtámadta Joszifovics Irén 37 éves leányt és erőszakoskodott vele. A vizsgálat lefolytatása után átadják a bíróságnak.

Vihar és jégeső Petrovgradon. Petrovgradról jelentik: Vasárnap délután nagy felhőszakadás vonult át Petrovgradon és teljesen elárasztotta az utcákat. A »Jamura« telepen, amely mintegy 3 méternyire az ucca szintje alatt fekszik, nagy pusztítást okozott az áradat. A víz pillanatok alatt elérte az egész telepet, behatolt a cigányzenészek házaiba és hamarosan derékig ért a víz a lakásokban, a víz felemelte a butorokat és magával sodorta a lakosoknak nagy nehezen sikerült kikapaszkodni az uccára. A helyszínre kivonult tűzoltóság két motoros fecskendővel szivattyuzta ki a vizet. A munka éjjelig tartott. Közben két ház, amelynek falait a víz alámosta összedőlt. Emberéletben nem esett kár, a házban levő butor azonban teljesen összetört. A víz elárasztotta a Berberszki-telep mélyen fekvő részét is és ide is kihívták a tűzoltókat, azonban miután a »Jamurán« mindkét motorosfecskendő munkában volt, id nem vonulhattak ki. A felhőszakadással együtt jégeső is volt, amely a szőlőkben és kerti veteményekben nagy kárt okozott.

ÚJ KÉPEK FÉNYKÉPKIRAKATUNKBAN. Épül Nürnbergben a nemzeti szocialista párt állandó kongresszusi csarnoka. — Churchill a francia vezérkar meghívására Strasbourgba érkezik. — Ismet Inözü török miniszterelnök fogadja Károly román királyt. — A bécsi tiszti lovasverseny magyar győztesei. — Gróf Ciano tanácskozik Ribbentropal. — Burekharth, a Népszövetség danczi főbíztosa. — A bécsi diákolympia magyar résztvevői új formahájakban felvonulnak a fogadalomtételre.

A szombori kórházban meghalt Bosnyák Péter. Megírtuk, hogy e hó 15-én súlyos verekedés történt Szomborban. Bosnyák Péter 35 éves munkás augusztus 15-én összetalálkozott Beretics-Szávics Imre földművessel, valamin összeszólalkoztak majd összevegykedtek. Beretics a verekedés hevében előkapta a bicskáját és hasbaszurta ellenfelét. Bosnyákot beszállították a közpórházba ahol tegnap reggel belehalt sérülésébe. Bereticset letartóztatták és kihallgatása után bebiztosították a szombori ügyészség fogházába.

Világmarkás autó-rádiók
garancia mellett kaphatók:
GELB, villamossági vállalat,
Noviszádon, Kralya Petra II. ul. 23

Borzalmas szerencsétlenség Apatin közelében. Szomborból jelentik Rónai Gyula szombori tintagyáros tegnap délelőtti autóján Apatinba igyekezett Apatin közelében 5 katonai autót ért utól, amelyeket el akart kerülni. Szándékát meg is valósította, de alig kerülte el az autókat, szembe talíta magát Bejrám Szulejman 33 éves vasutasal, aki Szomborba igyekezett kerékpárján. Rónai azonnal fékezett, de a szerencsétlenséget már nem sikerült elkerülnie, elütötte Bejrámot, akit a borzalmas ütődés az autó tetelére vetett. Az autó megrongálódott, a kerékpár pozdorjává zúzódt, Bejrám pedig életveszélyes sérüléseket szenvedett a fején vállain és a derekán. Vizsgálat indult annak megállapítására, hogy a szerencsétlenségért kit terhel felelősség.

Negyedmillió gépjármű Berlinben. Berlin gépjárműveinek száma július 15-én elérte a kétszázhetvennyolcezeret. Az utolsó fél év alatt 6.6 százalékkal emelkedett a motoros járművek száma a német fővárosban. Ezek közül 119.322 személyautó 62.766 motorkerékpár, 5004 taxi, míg a többi teherautó és autóbusz. Átlag minden 39.ik berlini lakosra esik egy-egy gépjármű.

Két hét repülőgépen

Ez a cím olyan, mint valami posthumus Verne regényé, amelynek első kötete, **Öt hét léghajón címmel, boldog ifjúágunk egyik legkedvesebb olvasmánya volt.** Nem, ezt az új Verne-könyvet mégsem a kalandregények szakállas francia mestere írta, hanem a kor, amelyben élünk, sajátkezűleg. Főszereplői, az amerikai Moody-fivérek nyilván nem is sejtik, hogy nekik maguknak, akik egész pontosan két hetet és hét órát töltöttek a levegőben, éppen csak annyi közül van az egészhez, mint Verne regényhőseinek azokhoz a kalandokhoz, amelyeket nagyszakú írójuk jóvoltából átéltek. A regényben is, az életben is azt hiszik a főszereplők, hogy ők mozgatják a cselekményt, hogy az ő agyukban fogamzanak meg nagy kalandok tervei, holott csak azt csinálják, amit az író vagy a kor parancsol nekik.

Ötven-hatvan évvel ezelőtt még a legvakmerőbb álmodók egyike, Verne Gyula sem merte volna megkockáztatni, hogy hőseit repülőgépen utaztassa öt héten át a levegőben, a léghajó viszont akkor állott fejlődésének körülbelül olyan fokán, mint ma — mondjuk — a sztratoszféra-repülőgép. Kissé szójátékszerűen, azt mondhatná az ember, hogy a léghajózás akkor a »levegőben volt«, Verne tehát öt hétre elküldte hőseit hajókáznai a légóceán végtelenségeibe. Ma, alig ötven-hatvan év múltával, a konmányozható léghajón is utazunk, a repülőgép olyan megszokott valami, hogy már fel sem tekintünk, amikor továbbreggel fölötünk, legfeljebb azt mondjuk jólétesülten: a római gép, vagy a párisi, vagy a batáviai... Ma más »van a levegőben«: a rekord.

A rekordok évtizedeit éljük és még örülnünk kell, ha ez a koreszmény nem merül ki csupán a távtúncolás, vagy távcsokolózás rekordjaiban (mert Amerika ilyenekkel is szolgált már), hanem olyan teljesítményekre is tartogatja néha erőit, amelyek, minden hiu rekordszellemük és amerikai kalandosságuk mellett is komolyan vehető bizonyos mértékig. Mi még talán nem tudjuk, de ez a modern vernei kaland, ez a »két hét repülőgépen«, idővel talán jó lesz valamire. A távrepülés fejlődése és a repülők testi-lelki törvényei szempontjából. Egyet azonban tudunk: a mai életnek ezt a kalandregényét épp oly, bizonyossággal végig kellett játszania valakinek, ebben az esetben véletlenül a Moody-fivéreknek, mint amilyen bizonyossággal végig kell játszani szerepüket a regényhősöknek, ha az író úgy akarja... (—óth—)

Lapterjesztők mint cenzorok. Angol és amerikai sajtóköri körökben redkivüli meglepetést keltett, hogy a londoni lapterjesztő ügynökök szövetsége elhatározta, hogy többé nem árusítja a »Times« című világhírű amerikai politikai heti lapot. Azzal indokolják ezt az elhatározásukat, hogy a folyóirat tulságosan éles hangon szokott írni egyes külföldi államférfiakról. Minthogy az angol sajtótörvény értelmében a rágalmozó lap terjesztői is felelősségre vonhatók, az angol lapterjesztők nem vállalják tovább a felelősséget a »Times«-ért.

— A világ legkényelmesebb strand-fürdője Németországban van. Berlinből jelentik: A Rügen-szigeten létesített tengeri fürdőtelep építkezéseit a napokban fejezték be a németek. A külföldi szakértők szerint ez a fürdőtelep a legtökéletesebb a világon. Huszonhét méter széles és hét kilométer hosszú köepítmények védik a fürdőt a tenger haragja ellen s a tetejükön végig dusan fásított sétány húzódik 70 méter széles selymeshomokú partján egyszerre huszezer ember is kényelmesen elfér s ennél a mennyiségnél minden ember számára huszonnégy négyzetméter strandterület jut. Hogy a tengeri fürdőt legalább nyolc hónapig használni lehessen két fedett uszodát is építettek negyvenszer 100 méteres medencékkel, amelyekbe a tengervíz egy melegítőkészüléken át jut. A rügeni fürdőben akárki napi négy márkából fényesen megélhet.

A »RELAX« SZÓ MEGVÁLTOZTATTA AMERIKA ÉLETÉT

Könnyen megérted, hogy mi a »relax«.
Ha minden gondot, but, bajt félre-raksz;
Ha rémhírekre figyelmet nem adsz, S hírterjesztőktől mérföldekre laksz.
Ha abbahagyod a hajszát a pénzért, S nem ontasz érte verejtéket és vért.
Ha elutazol messzi tájékokra, Ahol nem zúgnak gépek zakatolva;
Hol a természet báját élvezed, S a tegnap minden baját feleded,
Lelked betölti e szó: béke, pax, S pikensz igazán, — hát ez a »relax«.
Eddig vad hajszá volt Uncle Sam utja,
De most ő is a »relaxot« tanulja.
Aligha jár ez majd sikerrel nála,
Tovább hajszolja a pénzszerzés vágya.

FANYAR TÓBIÁS

5 kérdés:

1. Milyen békét kötöttek 1711-ben?
2. Kik tették le a fegyvert a majtényi sikon?
3. Ki mondotta magát Rákóczi fiának?
4. Milyen békét kötöttek Saint-Germainban?
5. Hogyan hívták az osztrák köztársaság elnökét?

Válasz

regnapi kérdéseinkre

Kérdés: Melyik nap a nemzeti ünnep Franciaországban?

Felelet: Julius 14; a Bastille bevételének napja.

Kérdés: Honnét ered a demimonde szó?

Felelet: Az ifjabb Dumas 1855-ben megjelent regényének címe.

Kérdés: Hány fok Celsiussal egyenlő 80 fok Reomür?

Felelet: 100 fokkal.

Kérdés: Melyik Ázsia legnagyobb szigete?

Felelet: Borneo.

Kérdés: Ki volt Brandenburgi Katalin?

Felelet: Bethlen Gábor felesége.

SZÍNHÁZ-FILM

Mi újság a filmvilágban?

A »Földindulás« filmen. A mult színiévtárában, Budapesten, a Nemzeti Színház igazgatása alatt volt Belvárosi Színházban kétszáz este egymásután ment Kodolányi János színműve, a »Földindulás«, amely a főnkremenő magyar törpegazdák szomorú életét mutatta be. Ebből a nagyszerű darabból Patkós György most forgatókönyvet készített, amelyen a simításokat az író végezte. Kora ősszel már a műtermi felvételekre kerül sor. A film főszerepét östehetségek.

ormánysági és drávémentí parasztkok, szektások játsszák s így a falu élete a maga drámai valóságában bontakozik ki.

A »Fox«-film nagy slágerei. A jugoszláviai Fox-vezérképviselet, beogradí meghívott közönség előtt most mutatta be az eljövö őszi szezon nagy slágereit, amelyek közül a »Szuez« című és a Szuez-csatorna építkezésének történetéről szóló hatalmas film a megjelent szakértő közönség körében mély hatást tett. A fiatal Lesseps Ferdinánd szerepét Tyron Power alakítja, Eugénia császárnő érdekes szerepét Loretta Young kapta. Érdekes, hogy a filmben a kor kiváló államférfiai és int-ktuelli során.

Victor Hugó, Zola és Anatole France is szerepelnek.

Igy a film a 70-80-as francia társadalmi életnek valóságos hü szemléje. A bemutató során sor kerül a kis Shirley Temple legújabb filmjére, az »A kis hercegnő«-re is, amely az angol-bur háború kezdő éveiben játszódik. Gyönyörű színes film és Viktoria angol királynő is szerepel benne.

Kipling regények-filmén. Ha lassan is, de végre sor kerül a nagyszerű Kipling filmekre is, amelyeknek története, külső mozzanatai tulajdonképpen a legnagyobb filmek anyaga. A

»Szudán lángokban« című afrikai gyarmatosító film lesz az őszi szezon első nagy Kipling filmje, amelyben a főszerepet a szimpatikus Ronald Collmann fogja alakítani.

Paul Muni visszatér a színpadra. Alig három éve, hogy ez a kiváló és emberien nagyszerű filmszínész fel-

Pötyös bál Csantaviren. A csantaviri Piros-Fehér Teniszklub vasárnap, augusztus 27-én ismét megrendezi hagyományos »Pötyös-báiját«, amelyen műsor is lesz. A bál a Dankó-féle vendéglőben lesz este 9 órai kezdettel.

Shirley Temple »aranyból«. Shirley Temple népszerűségét mi sem jellemzi jobban, mint hogy a film szakértői különböző számításokat csinálnak jövőjéről és — multjáról. Kiszámították, hogy a kis Shirley 142-szer annyit ér aranyban, mint amennyi a testsulya. De ez még szerintük igen alacsony becslés. Mert tudni kell, hogy minden film, amelyben eddig fellépett, legalább négyszázezer fontot jövedelmezett a filmvállalatnak.

tűnt. A Zola, a Pasteur, majd egy kínai filmben valóban a legjavát adta annak, amit a filmművészetben adni lehet. Most a mexikói forradalom történetének nagy filmjében kerül újra rajongó publikumra elé. Juaréz szerepében, azután mint Hollywoodból jelentik, Muni megszűnik filmszínész lenni.

Visszatér korábbi sikerei színhelyéhez, a színházhoz és egy nagyszerűen összeállított vándortársulat csillagaként, Maxwell Anderson egy nagyszerű színművével, az Egyesült Államok több városait keresi fel, majd egy newyorki nagy színházhoz, a Broadway-Metropolitaine-hez szerződik. Sajnálatos lenne, ha a világ filmpublikumának ettől a filmkiválóságtól bucsuznia kellene. Remélik, hogy ez az elhatározása nem lesz végleges.

Marcel Achard filmesztétikája. Ez a legkiválóbb francia vigjátékiró, akinek egyik remekét a »Jean de la Lune«-t a világ minden színpadán adták, most teljesen a filmnek adta magát. Ezt az elhatározását feltűnően érdekes tanulmányában jelentette be, amelyben a film művészetét abban jelöli meg, hogy az nem színpadszerű. »A mai beszélőfilm elfelejti, hogy a mozi alapja mégis csak a mozgás és ezzel

a film hamis vágányra terelődött.

Más a színpad és más a film kifejezőeszköze. Ezért elhatároztam, hogy filmíró leszek és eddigi vigjátékaimból nem írok filmeket. Ugy érzem, az igazi filmet csak filmre lehet írni és hibás az a film, amit színművekből írnak át« — nyilatkozott az érdekes mondanivalóju, tehetséges párizsi író.

Kis filmhírek. Ramon Novarro, a néma filmek elfelejtett csillaga, most Párisban szerződött, ahol megkísérli a beszélőfilm művészetébe kapcsolódni. — René Clair, a nagyszerű párizsi filmrendező, most Nizza közelében saját műteremvárost épít, ahol »a holnap filmjei« jelszóval a puritán tisztaságu, új beszélőfilm műfaját akarja megteremténi. — Korda Sándor a magyar származásu, világhírű londoni filmproducer, filmvállalatai irodalmi tanácsadójaul P. S. Steriffet, a nagy angol író szerződtette.

Janet Gaynor férjhezment. Janet Gaynor, a világhírű filmszínésznő, az amerikai Yuma városkában férjhezment. Gilbert Adrian, a világhírű divattervező vette el feleségül. Janet Gaynor első férje Lydell Peck neves amerikai ügyvéd volt, akitől 1934-ben vált el.

Elkészült Fodor László első amerikai filmje. A minap készült el egy hollywoodi műteremben Fodor Lászlónak Gina Kaus társaságában írt »Város a sötétben« című filmje, amelyben Sidney Toler játssza a főszerepet.

A temerini Önkéntes Tűzoltó Testület vasárnap tartja új otthonának felszentelési ünnepélyét tűzoltóversennyel egybekötve

A temerini Önkéntes Tűzoltó Testület vasárnap, augusztus hó 27-én nagy ünnepélyt rendez, amelyre már minden előkészület megtettek. A község vezetősége s a lakosság támogatásával megépítették a tűzoltók otthonát s most tervezik felszentelését. A felszentelésre s az ezzel kapcsolatos tűzoltó versenyre meghívták a Vajdaság valamennyi tűzoltótestületét. Már eddig is igen sok csapat jelentette be részvételét. A jelentkezésekből arra lehet következtetni, hogy

mintegy ötszáz vidéki tűzoltó vesz részt a temerini ünnepségen.

A rendező egyesület az ünnepélyre nagyon szép műsort állított össze, hogy a vendégek, akik talán első alkalommal jelennek meg a községben, kedves és szép emlékekkel gondoljanak vissza a látogatásra.

Az ünnepély már szombaton megkezdődik. A vidékről érkezőket ünnepélyesen fogadják, majd elszállásolják. Este fáklyásmenetet rendeznek a községen keresztül, utána pedig ismerkedési estét az otthonban.

Vasárnap a testület zenekara zenés ébresztőt ad, majd a vonattal érkezőket fogadják. Nyolc órakor ünnepi szentmisén vesznek részt, utána pedig a római katolikus szertartás szerint

felszentelik az új otthonot.

A felszentelés után diszközgyűlést tartanak, majd 11 órakor az ötszáz tűzoltók diszfelvonulása következik. Délben bankett lesz. Délután félhárom órakor kezdődik a tűzoltóverseny.

A verseny győzteseire részére már eddig a következők adományoztak serleget: Özv. Fernbach Antalné, dr. Fernbach Péter, Stuchlik Lajos, az Egyesült Biztosító Társaság noviszádi fiókja, a Reggeli Újság, Iricz Mór és Imre, a Jugoszlávia biztosító társaság, az Union malom, Knecht László, dr. Manojlovics Sztojan községi orvos, Lakovics József, Body Géza, Pásztor Vince, Michls Mihály, a testület tisztikara, Göbel Lajos, Skrabán Endre, Molnár Lajos, a felügyelő bizottság, Povázsán János, Naszvagy István, Göbel Ottó, Klinko Sándor. A testület ezenkívül még több serleg adományozására számít.

Este, amennyiben az idő kedvező lesz,

szabadtéri előadáson bemutatják a Legénybucsu című nagyszerű operettet.

Az operettet a TSK sporttelepén felállított szabadtéri színpadon adják elő, kedvezőtlen idő esetén zárt helyiségben.

Az ünnepélyre a báni hatóság főbb vezetői is bejelentették részvételüket.

KÖZGAZDASÁG

A vegyészet még nem tudta ellesni a természettől a cukor titkát

Londonból jelentik: Az angol piacon az utóbbi hónapokban érdekes jelenség észlelhető. Egyre nagyobb mennyiségben vásárolják fel a cukrot és a vásárlók nem a háborus eshetőségre készülő magánemberek, hanem maga az állam, amely ezt az összevásárolt cukrot a hadianyaggyártásban használja fel. A cukor ugyanis legújában

igen fontos kelléke a robbanóanyaggyártásnak

és ilymódon most már nemcsak táplálkozásra, gyógyításra, hanem pusztításra is szolgál.

A Talk című folyóirat közli ebből az alkalomból a cukor történetét, amely jelentős helyet foglal el az emberiség fejlődésének történetében.

A KERESZTES VITÉZEK ÉS COLUMBUS

Száz évvel ezelőtt Európában még olyan ritka volt a cukor, hogy az átlagember évi cukoradaga mindössze tíz font volt, míg ma az évi fejadag körülbelül száz font.

A cukorgyártás Európában a napoleoni háborúk idején ért fordulópontjához. Évszázadokon át Európa csak egy édességet ismert: a mézet. A cukornád megismeréséről és meghonosításáról legendákba vesző történeti adatok szólnak. A történetirők megegyeznek abban, hogy

a cukorgyártás Indiában kezdődött. Indiából terjedt át azután Kinába és a Kelet más vidékeire. Maga a cukor szó a nyelvészek szerint

perza eredetű.

Európa csak a középkorban ismerte meg a cukrot. A keresztes vitézek fedezték fel a Távolkeleten ezt a ma már nélkülözhetetlen édességet, amint hogy a keresztes hadjáratok ismertették meg Európával a selymet, a satint, valamint a különböző fűszereket is.

Visszatért keresztes vitézek alapították meg az európai cukorkereskedelmet. A cukorkereskedelem elsősorban Spanyolországban virágzott és a spanyol királyok a cukorkereskedelemről szerzett busás haszonból építették fel a madridi és toledói palotáikat. Ebben az időben

a cukrot majdnem kizárólag csak mint orvosságot ismerték és használták.

Olyan nagy kincsnek számított ez az új termék és olyan nagy hasznot jelentett a cukorral való kereskedelem, hogy a földközi utazók kizárólag azért indultak fáradságos és veszedelmeket rejtő kalandozásaikra, hogy új cukornád-lelőhelyeket kutassanak fel. Megbízható adatok szerint maga Columbus Kristóf is azzal a megbízatással indult el Amerika felfedezésére. Hogy új cukornád-ültetvényeket fedezzen

fel az Atlanti-óceán tulsó partján.

A XVII. században azután már nemcsak mint orvosságot, hanem mint fűszert is használták a cukrot, mert Nyugateurópa megismerkedett a teával és a kávéval és e két italhoz szüksége volt nagymennyiségű cukorra.

A napoleoni háborúk döntő fordulatot jelentettek a cukorgyártásban. Franciaországot ellenségei elzárták a cukornádujtatástól

és a francia tudósok éveken át folytatták a kísérleteket, hogy almából, körtéből, szilvából, dióból és gesztenyéből állítsanak elő megfelelő mennyiségű cukorpótlékot.

NAPOLEON BECSÜLETRENDJE

1802-ben egy német kémikus, Franz Karl Achard építette az első gyárat, ahol répából állították elő a cukrot. A franciák csakhamar tudomást szereztek a német kísérletről és 1811-ben Benjamin Delessert, híres francia kémikus cukornádból főkéletes cukrot állított elő. Amikor Napoleonnak hírül vitték a nagy eseményt, a császár nyomban Delessert gyárába sietett és nagy örömmel tapasztalta, hogy a hír valóban bizonyult. Lelkesedésében

levette saját melléről a becsületrend keresztjét

és a meglepett Delessert mellé akasztotta azzal a megjegyzéssel, hogy a répából előállított cukor egyik megmentője lesz Franciaországnak.

Napoleon mindent elkövetett hogy népszerűvé tegye a a répából készült cukrot, de mint minden nagy találmányt, ezt is idegenkedéssel fogadták.

Elsőbb azonban a közönség rájött, hogy a cukorrépából készített cu-

kor éppen olyan jó, mint a cukornádból előállított cukor és azóta a cukorrépát éppen olyan nagyban termesztik, mint a cukornádat.

A modern tudomány sem tudott eddig vegyi úton cukrot előállítani. Noha pontosan tudják a cukor vegyi összetételét, amelyben szén, hidrogén és oxigén van, azt még nem tudták megállapítani, hogy a természet milyen mennyiségben keveri ezt a három anyagot ahhoz, hogy cukrot formáljon belőlük. A vegyészek véleménye szerint a napsugarak érlelő hatása alatt a cukor széndioxidból és vízből képződik a növényeken.

A természet csodálatos laboratóriumában tehát napsugár, szél és eső állítja össze a cukrot, amelyet az emberi tudomány még nem tudott a természettől függetlenül előállítani.

A cukornád melléktermékeit is felhasználja a modern gazdasági élet. A cukornád egyik melléktermékéből ipari szeszt, takarmányt, élesztőt gyártanak. Magát a cukrot az utóbbi években a legkülönbözőbb iparágakban használják fel. A cukrot használják már a dohánygyárak is, de alkalmazzák

a szappangyártásnál

és — mint a cikkünk elején említettük — robbanóanyagok előállításánál is. Természetesen igen nagy a szerepe a cukornak a konzerviparban, a cukrászatban és általában az egész élelmiszeriparban.

Ez a rövid története a cukornak, amely nélkül ma már elképzelhetetlen a kulturember élete.

Vásároljon

hirdetőinknél!

Tudna-e ön aknát ásni a torony alá annak a háznak a pincéjéből, amelyben most laknak? — Tudnék, tábornagy ur, — feleltem, — de mi szükség van erre? Bemehet ön a torony kapuján is s bent is elhelyezheti a gyújtósínort. — Nem, barátom, — felelte a tábornagy, — a dolognak titokban kell maradnia. Hiszen, ha megtudják katonáim, hogy miről van szó, megszöknek egy szálig s magamra hagynak.

— Ez igen valószínű magyarázata a rejtett aknának, — jegyezte meg fontoskodóan az elnök. — Folytassa.

— Az akna elkészült, — hazudozott tovább Hubert. — Egy este aztán egy magas, köpenybe burkolódzott alak kopogtatott be hozzám. A tábornagy ur volt. — Bernát lovag, — suttogta titokzatosan, — engem nagy sérelem ért. Fölmentettek a parancsnokság alól s az új parancsnok, Croy herceg alá rendelték. A török hadsereg is itt van, mindenestől, egy-két nap s megtörténik a döntő roham. Elhatároztam tehát, hogy sem nyilvános megszégyenítésemet nem várom be, sem azt, hogy a török bevegye a várat s lemészároljon mindannyiunkat. — Mit akar hát tenni a tábornagy ur? — kérdeztem megijedve. — Föl fogjuk robbantani a várat, még ma éjjel! — felelte eltökélten. — En erre elémültem, de ő megnyugtatót. — Senki sem fogja megtudni, hogy mi történt, — mondotta rábeszélően. — Meg kell várni, míg a török megkezdí az ágyutüzet s ha

(237)

akkor történik meg a robbanás, mindenki azt fogja hinni, hogy az ő tüzgolyói idézték elő a szerencsétlenséget. De különben is, én vagyok a várparancsnok, — folytatta fenyegető hangon, — s parancsomat mindenki teljesíteni tartozik!

— S ön teljesítette? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Nem volt más választásom. A tábornok agyonlőhetett volna. Én csak eszköz voltam a kezében.

— Mi történt azután?

— A tábornagy ur két erszény aranyat adott, hogy az egyiket osszam szét embereim között, a másikat tartsam meg magamnak.

— Hallotta még valaki ezt a beszégetést, vagy önök csak ketten voltak jelen?

— Hallotta, még pedig Prokop, a csapat alvezére.

— A tábornagy ur bejött a szobámba s a gvér világitásnál nem vette észre, hogy az egyik sötét sarokban ott fekszik a köpenye alatt Prokop. Így aztán ő kihallgatta az egész beszélgetést.

— S mi volt a végső megállapodásuk?

— Tudtuk, hogy a török hajnali két órakor támadni fog. A rob-

bantás ugyanerre az időre lett elhatározva. Aspremont kegyelmes ur azt mondotta, hogy ő akkor már az alsóvárosban lesz, a tulajdon s a Száván át fog elmene-külni. Ugy is történt.

— S a robbanás? Ki hajtotta végre?

— Én magam.

— Hogyan?

— A torony alá ástott aknán oda-kusztam a fölhalmozott robbantó-szerhez s meggyújtottam a zsmórt.

— S önök hogy menekültek el?

— Egy másik aknát is ástunk, kifelé, a sáncárokba. Tíz-tizenöt percünk volt a menekülésre. Le-bocsátkoztunk az aknán s hanyatt-homlok elmenekültünk. A robbanás aztán olyan zür-zavart támasz-tott a török táborban is, hogy sikerült átjutnunk az ostromgyűrűn. Aztán nagynehezen hazavergőd-tünk.

— Meg mer ön esküdni arra, hogy mindaz, amit mondott, igaz?

— Meg. Az Istenre, minden szentjeire, lelkem üdvösségére esküszöm, hogy az utolsó szóig igaz!

— Ki fogjuk hallgatni Prokopot is, aki szintén letartóztatásban van, — mondotta az elnök. —

Aspremont tábornagy, mit szól ön ehhez a súlyos vallomáshoz?

— Semmit. Szemszédett hazugság az egész.

— Mondja ön a tábornagy szemébe a vallomását! — utasította Bernát lovagot az elnök.

A lovag szentelenül a tábornagyhoz fordult s nagy vakmerően megismételte vallomását.

Az írrok tolla izgatottan percegett.

Aspremont elfordult a gyalázatos tanutól s tekintete az ablakmélyedésben álló két tábornokra esett, akik egyikében nyomban fölismerte gróf Karafa Antalt. Az eperjesi hóhér arcát gunyos vi-gyorgás torzította el, amikor ész-revette, hogy Aspremont felismer-te őt.

Bernát lovag befejezte a mon-dókáját s most újra az elnök tett kérdést Aspremonthoz: megma-rad-e tagadása mellett?

A tábornagy erre a kérdésre nem is válaszolt. Nyugodtan előre lépett s így szólt:

— Kérem megkérdezni a jelenlevő Karafa tábornagyot, ismeri-e ezt a semmirekellőt?

— Tiltakozom az ellen, hogy reám, mint tanura hivatkozzanak! — kiáltotta sértett önérettel Karafa, előlépve az ablakmélyedés-ből.

— Nekem az is elég, ha ön meg-tagadja a választ, — jelentette ki Aspremont.

— Ha ön szorult helyzetében arra gondol, — rikácsolta Kara-fa, — hogy titokzatos kapcsolatot süssön ki köztem és a lovag kö-

A kormány a gyümölcskivitel részére új piacokat biztosít

Tomics Jevrem pénzügyminiszter beszéde a gyümölcs-termelők országos kongresszusán

Valjevórol jelentik: A gyümölcs-szállítók országos egyesületének valjevói szervezete Valjevón országos gyümölcsstermelési és gyümölcskiviteli kongresszust rendezett. A kongresszuson megjelent többek között

Gyuricsics pénzügyi, Tomics Jevrem kereskedelmi és Beslics Nikola földművelésügyi miniszter,

azonkívül Jevtics drinai bán és a Narodna Banka, valamint a Prizád egyik igazgatója.

A kongresszus megnyitása után Tomics Jevrem kereskedelmi és iparügyi miniszter emelkedett szóra. Kijelentette, hogy az a tény, hogy a kormány három gazdasági szakminisztere is megjelent a gyülekezeten, mutatja, hogy a kormány milyen nagy fontosságot tulajdonít a gyümölcsstermelésnek és értékesítésének. A kormány jóelő-

re gondoskodott arról, hogy a gyümölcskivitel az eddig meglévő külföldi piacokra zavartalanul folyjon.

Ezenkívül a kormány új piacok megszerzéséről is gondoskodott. Törekedtek arra is, hogy a gyümölcskonzervet készítő gyárak minél nagyobb mennyiségű gyümölcsöt dolgozhassanak fel.

A miniszter beszéde után Hendel Artur beográdi szállító előadást tartott a gyümölcskivitelről. Még több előadás is hangzott el. A vitában felszólt Gyuricsics pénzügyminiszter is, aki kijelentette, hogy

a külföldi piacra szánt szilvalekvár készítésére fordított cukrot a kormány mentesíti minden illetéktől.

Az egyik előadó azt kívánta, hogy a jövőben a hadsereg ételmezésére minél több lekvárt vásároljanak.

□ **Jelenősen felemelte tőkét a jugoszláv kőolaj kihasználására alakult német társaság.** Német gazdasági érdekeltségek Beogradban ez év márciusában »Rudokop« néven egymillió dinár alaptőkével részvénytársaságot alapítottak a jugoszláv kőolajforrások kihasználására. A társaság most elhatározta, hogy a vállalat nevét »Jugopetrol«-ra változtatja és az alaptőkét felemeli egy millióról huszonöt millió dinárra.

□ **Csinos kis adócsalás.** Az amerikai hatóságok adócsalás címén vád alá helyezték M. L. Annenberget, a filadelfiai újságkirályt, akinek egész sereg nagy lap van a birtokában. Az újságkirályt, aki valamikor mint rikkancs kezdte pályafutását, azzal vádolják, hogy 5 millió dollárral kevesebb adót fizetett az utolsó négy év alatt, mint amennyit kellett volna.

zött, akkor én igenis nyilatkozom, hogy kiüsem kezéből ezt a hitvány fegyvert. Bernát lovag régebben igenis, az én szolgálatomban állott, de már fél évvel előbb elbocsátását kérte, hogy a harcra térhessen. De ha már erről van szó, meg kell mondanom, hogy föltétlen megbízható, jellemes, szavahihető uriembernek ismertem meg.

— Ez a nyilatkozat csak önre jellemző tábornagy ur, — mondotta Aspremont hidegvérrel. — Az a társaság, amelyet tanuként vonultatnak fel ellenem, nem más, mint egy közönséges bérenc, orgyilkos banda, amint az kétségtelenül ki fog derülni. Ez a Bernát lovag pár héttel ezelőtt éjszaka megtámadott engem a palotám közelében s szorult helyzetemből Bercsényi tábornok mentett ki embereivel. Ugyanő akkor a »lovag« urat keresztülötte. A friss lösebet még meg lehet állapítani a mellén.

Aspremont most Karafa felé fordult s átható tekintettel kérdezte:

— Nem tud ön közelebbit erről az orgyilkos merényletről, tábornagy ur?

— Méltóságomon alul van, hogy erre a kérdésre válaszoljak.

— Ugy? De azt csak elismeri, hogy ezt a második merényletet, amely a beográdi vádkoholásban öltött alakot, ön, egyenesen ön szervezte meg és vezeti ellenem?

— Jobb volna, ha üres vádaskodás helyett védelmezné magát! — toppantott indulatosan Karafa. —

Elnök ur, védelmét kérem a további sértések ellenében.

— Csakugyan, ez a vádaskodás nem méltó önhöz, tábornagy, s nem is tartozik a tárgyhoz. — kelt Karafa védelmére az elnöklő tábornok. — Megtiltom, hogy folytassa azt. Vezessék elő a második tanut!

Aspremont büszkén kiegyenesedett s kemény hangon mondotta az elnöknek:

— Tehet ön, amit akar, de tudja meg, hogy figyelemre sem méltatom ezt a kihallgatási komédiát! Mindazzal, ami itt történik, annyit sem törődöm, mint a körömöm feketéjével. Kérdést pedig ne intézzen többé hozzám, mert feleletre sem méltatom!

De hát az elnök csak folytatta a hamis tanuk kihallgatását, akik sorra úgy vallottak, mint a pinty. Betanult mondókáikkal persze mindenben megerősítették Hubert vallomását. Az irnok tolla lázasan szántotta a papírt s a kihallgatási akták veszedelmesen szaporodtak.

Mikor aztán az utolsó tanu is megtette vallomását, az elnök hársányan így szólt:

— Az ügy vizsgálati része befejezést nyert s a vád beigazolódt. Most már csak az ítélhetőzatal van hátra! Várnagy, vezettesse vissza börtönébe a tábornagyot!

Karafa diadalmasan húzta ki magát s arca olyan elégtelt volt, mintha már kezében lett volna Aspremont levágott feje.

A tábornok nyugodt méltósággal távozott el, anélkül, hogy bár-

Tegnap óta érvényesek a budapesti őszi vásár utazási és vizumkedvezményei

Budapestről jelentik: A városligeti Iparcsarnokban javában épül már az augusztus 31-én megnyitandó Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár. A kisiparnak ez a kiállítása annál nagyobb érdeklődést kelt, mert a vásár ezidén igen jelentős kiállítási csoportokkal bővült és rengeteg értékes tanulságot és látványosságot ígér. A külön csoportok közül különösen nagy érdeklődésre tart számot a rádiókiállítás, a »Gyűjtemények gyűjteménye«, az asztalterítési, főző, befőző versenyek, a befőttek szépségversenye és nem utolsósorban egy igen nagyszabású recept-pá-

lyázat, amelynek díjnyertesei azon nyomban ki is próbálják, meg is izlelik a vásáron.

Az Őszi Vásár utazási és vizumkedvezményei tegnap, augusztus 21-én életbe léptek.

Vizum nélkül lehet átlépni a magyar határt és a látogató az államvasutakon úgy Magyarországon, mint Jugoszláviában úgy jövet mint menet féltáron utazhat. A jelentős kedvezmények igénybe vételére a vásárigazolvány jogosít, amelyet már minden utazási és menetjegyirodában bárki beszerezhet.

GYÜMÖLCS- ÉS BORKIÁLLÍTÁS IS LESZ A HORGOSI PAPIKANAPON

A horgosi Gazdakör, mint már megírtuk, szeptember 3-án nagyszabású paprikanapot rendez, melynek keretében Horgos gazdaságai a paprikáiparral együtt reprezentatív módon kívánja bemutatni, hogy a horgosi 20 éves paprikatermelés és ipar mennyit fejlődött. A feldolgozótelepek és paprikamalmok, valamint a vegyvizsgálóállomás bemutatásán kívül a termelők és feldolgozók kiállítás keretében mutatják be terményeiket. A paprikakiállítással kapcsolatban a Gazdakör

bor- és gyümölcskiállítást is rendez,

hogy Horgos és Kraljevbrég vidékének ezeket az országoshírű ter-

mékeit is minél jobban megismertethesse a vásárlóközönséggel.

A paprika, bor és gyümölcskiállításra a legjelentősebb horgosi és kraljevbrégi szőlő és gyümölcs-telepek, kiscgazdák, paprikafeldolgozók és malmosok, valamint nagykereskedők jelentették be részvételüket, úgyhogy a kiállítás ugy méreteiben mint pedig a minőséget illetően rendkívül tartalmasnak ígérkezik.

A paprikanapra egyébként a Gazdakör az összes jelentősebb vajvodinai Gazdakört valamint más gazdasági érdekeltséget meghívja.

A paprikanap befejezéséül este a »János vitéz« kerül előadásra szabad színpadon.

Az ajtócsikordulásra a hölgyek meglepetve fordultak meg s megpillantván Aspremont daliás alakját, ijedten felsikoltottak. Hanem a tekintetük, az arcuk csupa mosolygás volt.

A főporkoláb a szokatlan hangokra lábujjhegyre ágaskodott s Aspremont vállá fölött benézett a börtönterembe. Mikor a hölgyeket meglátta, csak elálmélkodott s aztán fejét csóválva, hátrább lépett.

— A várparancsnok leánya magyar vendégarátnőjével! — dörögte magában. — No hiszen, szép kis história!

Egy pillanatig töprengeni látszott, ugylátszik, nem tudta hamarjában, hogy mi a teendő ebben a váratlan helyzetben.

— Elvégre is a várparancsnok ur leányával nem gorombáskodhatom, — mormogta, — intézze el a kisasszony az édesapjával, ha baj lesz belőle.

Megérintette Aspremont karját.

— Lépjön be, kegyelmes ur, majd én itt kint várok, míg a hölgyek el nem távoznak.

Aspremont nem tudta mire vélni a dolgot. Az villant az eszébe, hogy váratlan és kedves látogatói — akiket szemelláthatólag a részvét és a női gyengédség vezérelt ide —, a vár legmagasabb rangú tisztjeinek családtagjai lehetnek, erre vallott úgy előkelő tartásuk és öltözékük, mint az a körülmény, hogy akadálytalanul idejöhettek s maga a főporkoláb meghátrált előttük.

(Folytatjuk)

Párisból Bahama s liamson nyilvános tengerf

Ez a mű egyedülálló vastag ken keretű het eszköz gáról. A ezen a h tiszta és nők irod állította lyegzője seli: »T

Elképzel tőinek cci posta gerfenél dagithat

Röv

A petr ban győ uszóvers 65.5-43.5 Jug esaj

A hárs és Beog eredm tal 2. 2 grád 11

A jus rlia e Puncsee csec-Ku

A be Paresti eső mi

A p tég va des kévé v

öt vá A K portyvá ahol s ellen, ellen

Ma pörnap 100 m UTE.

mes c uszás m. v uszás hölgy ke M

A madi zés. szág jász

A rőba leg szik Szal cze, jöhe min szél Sár szá

Anglia nem szállít többé ujságot és könyvet Törökországnak

Londonból jelentik: Itteni kiadói és könyvkereskedői körökben már régóta nagy visszatetszéssel szemlélnek Törökország felfogását bizonyos »kereskedői szokásokat« illetően. Angliából több ezer font értékű könyvet és lapot szállítottak Törökországba az utóbbi esztendőben. De

Törökország ezért az áruért egyetlen pennyt sem fizetett. Az angol cégek állandóan sürgették a török állam illetékes hivatalait, hogy utalják át a könyvekért és ujságokért járó összeget, de még válasza sem méltatták az idevágó beadványokat. Most azonban összeültek az angol kiadók és ujságkiadók és elhatározták, hogy addig egyetlen ujságot és könyvet nem szállítanak Törökországnak, amíg régi adósságaikat ki nem fizeti.

«(IIII)»

NOVISZADI TERMENYTOZSDE

Tavalyi buza 79-79 kilós 2 százalékos bácskai, Noviszád környéki 147-149, Szombor környéki 146-148 középbácskai 147-149, 80 kilós 2 százalékos felsőbácskai 147-149 tiszai I osztály 153-155, 79-80 kilós 2 százalékos bégai csatorna 151-153, 80 kilós Tisza csatorna, 151-153, felsőbánáti 147-149, 78-79 kilós 2 százalékos délbánáti, vrsaci paritásban 146-148, 78-79 kilós szerémi 147-149 szlavóniai 147-149, Rozs, bácskai 72 kilós 2 százalékos 127-129, Arpa, bácskai és szerémi új 64-65 kilós 140-142,50, bácskai és szerémi tavaszi 68-69 kilós 190-195, baranyai tavaszi 69-70 kilós 200-205, Zab, bácskai szerémi és szlavóniai új 122,50-125, Tengeri bácskai 118-119 bánáti 115-116, vrsaci paritásban 116-117, indiai paritásban 118-119, Buzaliszt, bácskai és bánáti nullás gg és g 230-240, kettős 210-220, ötös 190-200, hatos 170-180, hetes 145-155, nyolcas 117,50-122,50, szerémi és szlavóniai állomásról nullás gg és g 227,50-237,50, kettős 217,50-227,50, ötös 207,50-217,50, hatos 167,50-177,50, hetes 142,50-152,50, nyolcas 117,50-122,50 Buzakorpa jutazsákokban bácskai 103-107 szerémi 102-104, bánáti 100-102, Fehér bab bácskai és szerémi 2 százalékos zsák nélkül 257,50-262,50 Sertészsír 25 kilós kannákban bruttó nettóért 13,70-13,30. Irányzat változatlan. Forgalom: közepes.

„Orthopäd“ cipőket

minden fájó lábba, a legújabb módszerek szerint garanciával készít Gál István, Szubotica Zeinjki tér 2

Keresünk társat

kitűnő vállalathoz, közepes tőkével. Havi kereset 5000 dinár. 6846 „PREPOROD“, Beograd, Vojkovičeva 101

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnapi lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

URANIA MOZI, Noviszád

MA 5, 7:15 és 9:15 órákor

Veszedelemes játék

Jenny Jugo Theo Lingen Otto Dressler

3 csepp

„Növényharmat“

üdit, frissít, hűsít! Hőség idején, bágadtságnál, kimerültségnél utazásnál sportnál homlokra dörzsölve varázslatosan hat! Kockacukron vagy vízzel véve szomjat olt jó közérzetet biztosít. Ez az ezerjő háziészter csak zöldségüvegekben valódi. Ára 12 dinár. Kapható patikákban és jobb üzletekben. 190

ÁLLAST KERES

szakácsnő állást keres. Igénye 500.— dinár. Cim a kiadóban. 5823

KANASZNAK elmennék gazdaságba. Jó bizonyítványokkal rendelkezem. Bánt Andrást kanász, Barna István kereskedőnél, Szrbcebrán. 5843

KERESLET

GYERMEKTELEN fiatal házaspár lakást és fizetést kaphat, az asszonyrak a háztartásban kell dolgozni. Noviszád, Br. Ribnikara 16.

ÜGYES vasesztergályos és lakatos segéd aki a hegesztésben járatos, felvétetik. Almássy, Noviszád, Kralja Petra I. 11. 5854

FFMCSISZOLÓT, villanszerelőt és kifizetőt felvesz Holieser csillárüzem. Noviszád, Usztavszka u. 29. 5810

JÓMUNKAS fiatal bádogos segédet állandó munkára azonnal felvesz. Débert Rezsőné, Mol 5022

ÖCSKAVASAT, gépeket, fémet, minden mennyiségben veszek. Weiss Béla, Noviszád, Turgenyova 13. 5540

TÖBB NŐI és férfiszabó segédet felvesz Heinz Jaka, Noviszád, Kralja Petra I. 15. 5555

ÜGYES varrónányok állandó munkára felvétetnek. Noviszád, Djordja Magarasevičsa 32. 5353

KIFUTÓT, 16—20 éveset keres a Spiller büffé, Noviszád. 5852

TRAKTORKEZELŐ gépész-kovács gazdaságba kerestetik. Cim: Dr. Galambos László Zsabaly (Vrbica). 5851

KIADÓ

KIADÓ összkomfortos háromszobás hallos modern lakás központi fűtéssel első emeleten a noviszádi Rádnieskacuccában garázssal. Pontos cím megtudható a Reggeli Ujság kiadóhivatalában. 5516

A NOVISZADI BÖRZE épületében Dubrovacki put 1) f. évi október 1-től kiadó 8 szoba irodának egyben, vagy kisebbszámú helyiségekre osztva. Minden szobában központi fűtés. Felvilágosítással szolgál a noviszádi Termény és értéktözsde titkársága. 5796

Ügyes akvizitőröket keresünk Biztos megélhetés. Azonnali bétepes Ronai, Beograd, Pasiceva 10/f 5843

Legnagyobb raktár

SZOBABUTORBAN • LEGOLCSÓBB ÁRAK

Kézpénzért és 20 havi részletfizetésre kaphatók:

Gruičić i Ristović cégnél, Beograd

Vasina ulica 18.

Dr. Pavelić Zvonimir gumi nélküli higiénikus

IZZLAPJA

kizárólagosan e célra sterilizált indiai macco és merinoi gyapjfonálból szőtt anyagból készítve.

Vizhatlan, szagtalan és higiénikus

Törvényesen védve

Minden jobb üzletben kapható

WEISS HERMINA

vegyszer tisztító gyár

Telefon 21-24

Miletičeva 51

gyorsan jól és olcsón

tisztít végül

Magyar kölcsönkönyvtár Beogradban!

Magyar és külföldi írók, magyar fordításban megjelent legújabb művei. Mérsékelt előfizetési árak

POZAJMNA BIBLIOTEKA

„RONAY“

PASICSEVA 10. (mezszanin)

KERESÜNK megbízottakat az ország minden helységében halálózási és házassági osztályunkba való tagok gyűjtésére, nagyon előnyös feltételek mellett. Nagyobb helyekre főmegbízottakat keresünk. Ajánlatokat »UZAJAM-NOST« Zagreb, Draskovicseva 23/II

Sajátkezítményű ERNYŐM nagy választékban, Ernyők javítása és újra borítása a legprecízebben. Ugyanott hordócsapok kaphatók és azok javítását végzik. Özv. Gerber Nándorné Szubotica, B. Szudarevičeva 32. 377

KOMFORTOS LAKAS: egy uccai szoba, lakható előszoba, konyha, élelőkamra és terrasz, szeptember 1-re kapható. Noviszád, Cara Nikolaja II. 55. 5850

KÜLÖNFÉLE

Dr. Filipon creme a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

AUTOK! Új és használt, de nagyon jó karban levő különféle márkájú luxus és teherautókban, autógumikban, feiszerelésben és alkatrészekben állandó nagy raktár. Olcsó árak, előnyös fizetési feltételek. Képviseletek: Fiat, DKW, Wanderer, Audi és Horch. — August KUTALEK, Noviszád, Kralja Petra II. 84. Telefon 31-06.

Vrbaški rőfös

a jól és olcsón öltözködni szerető hölgyek üzlete. Kr Alekszandra 9. 4078

SZEPLŐT, pattanást, hámlást, orrvörösödést és más arctisztatlanságot pár tégely használata után biztosan eltüntethet DARUVÁRI krém minden szakületben kapható. Háromsarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 7,50 dinár. Postán küldi: BLUM gyógyszerár, Szubotica.

EBERHARDT »Vaddisznó« eke, PRACNER vetőgép kapható SZENES vasúletben.

GYERMEKÉT Szuboticán a német tanárnő leánynevelő intézetében helyezze el Tanulmányi felügyelet, nemet társaság Agoston Anna, Szubotica D. u. 14. A. V. I. puka 3.

Vásárolja ARANY ÉGYGYÜRÜJÉT KRAUS ékszerésznél, Noviszád, Pasiceva u. 32., villamosmegálló. Fülbevalók stb minden szolid áron. 5848

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija Szerkesztőség és kiadóhivatal: Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50. Telefón: 21-37, éjjel 20-58. Felelős kiadó: André Dezső. A kiadóhivatal elöljárója: Blazsek Ferenc. Pretpiata — Előfizetés: Egy óra 28.— dinár (kihordó útján 30 din.) Három óra 80.— dinár (kihordó útján 86 din.) Félévre 160.— dinár (kihordó útján 172 din.) Izzlazi svakodnevno - Megjelenik naponta Post. čekovni račun — Postacsekkszámla: Zagreb, 46.692